

Година XXI
Уторак, 30. маја 2017. године

Број/Број

39

Година XXI
Уторак, 30. маја/свибња 2017. године

ISSN 1512-7508 - српски језик

ISSN 1512-7486 - босански језик

ISSN 1512-7494 - хрватски језик

**КОМИСИЈА ЗА ОЧУВАЊЕ
НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

530

Комисија за очување националних споменика, на основу члана 36. став (3) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), а у вези са чланом V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, на сједници одржаној 11. маја 2017. године, донијела је

ОДЛУКУ

I

- (1) За добра културно-историјског наслеђа уврштена на Списак добара, који је саставни дио ове одлуке, продужава се режим заштите из члана V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.
- (2) Режим заштите у смислу става (1) ове тачке продужава се до доношења коначне одлуке Комисије за очување националних споменика о проглашењу предложеног добра националним спомеником или о одбијању приједлога за проглашење.

II

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04.1-02.9-88/17-3

11. маја 2017. године

Сарајево

Председавајући Комисије
Горан Милојевић, с. р.

Комисија за очување националних споменика, на основу члана 36. став (3) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), а у

вези са чланом V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, на сједници одржаној 11. маја 2017. године, донијела је

ОДЛУКУ

I

- (1) За добра културно-историјског наслеђа уврштена на Списак добара, који је саставни дио ове одлуке, продужава се режим заштите из члана V став 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини.
- (2) Режим заштите у смислу става (1) ове тачке продужава се до доношења коначне одлуке Комисије за очување националних споменика о проглашењу предложеног добра националним спомеником или о одбијању приједлога за проглашење.

II

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04.1-02.9-88/17-3

11. маја 2017. године

Сарајево

Председавајући Комисије

Goran Milojević, s. r.

Povjerenstvo за очување националних споменика, на основу члана 36. став (3) Пословника о раду Повјеренства за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), а у вези са чланком V. ставак 3. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, на сједници одржаној 11. свибња 2017. године, донијело је

ОДЛУКУ

I

- (1) За добра културно-повијесног наслеђа уврштена на Списак добара, који је саставни дио ове одлуке, продужава се режим

На дефинисаном простору утврђују се следеће мјере заштите:

- није дозвољена изградња привредних објеката, каменолома, нити лоцирање потенцијалних загађивача околиша;
- није дозвољено извођење радова који би могли да утичу на измјену подручја и промјену крајолика;
- није дозвољено обављање радова на инфраструктури осим уз одобрење надлежног министарства и стручно мишљење надлежне службе заштите;
- није дозвољено одлагање отпада."

III

Иза тачке III додаје се нова тачка IV која гласи:

"Сви покретни налази, који у току археолошког истраживања буду нађени, биће похрањени у најближем музеју који испуњава кадровске, материјалне и техничке услове или у Земаљском музеју Босне и Херцеговине у Сарајеву, обрађени и презентовани на одговарајући начин.

Изузетно од става 1. ове тачке, у периоду до поновног отварања Земаљског музеја Босне и Херцеговине, а у случају да најближи музеј не испуњава кадровске, материјалне и техничке услове, носиоци археолошких истраживања дужни су да поднесу писани захтјев Комисији да одреди институцију у којој ће археолошки налази бити привремено похрањени.

Сав покретни и непокретни археолошки материјал који буде нађен у току археолошких истраживања неопходно је стручно обрадити.

Археолог - водитељ археолошких истраживања дужан је након извршених археолошких радова поднијети извјештај Комисији и институцији која је обавила истраживања.

Археолог - водитељ археолошких истраживања мора да има на располагању сав пронађени покретни и непокретни археолошки материјал док траје истраживање и док не заврши извјештај, а најдуже за период од три године.

Паралелно с извођењем археолошких истраживања, неопходна је сукцесивна конзервација непокретних налаза на локалитету и конзервација покретног археолошког материјала и његово похрањивање у одговарајуће просторе (депоје).

Након достављања извјештаја о спроведеном истраживању, Комисија ће утврдити покретне налазе на које ће бити примјенљиве мјере заштите које Комисија утврђује.

Изношење покретних налаза из става 1. ове тачке из Босне и Херцеговине није дозвољено.

Изузетно од одредбе става 8. ове тачке, уколико водитељ истраживања утврди да је неопходна обрада неког налаза ван земље, доказе о томе ће презентовати Комисији, која може да дозволи привремено изношење налаза из земље под детаљно утврђеним условима његовог изношења, поступања с њим у току боравка изван земље и његовог поврата у Босну и Херцеговину."

Досадашње тач. IV до X постају тач. V до XI.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Ову одлуку Комисија је донијела у следећем саставу: Зеупер Ahunbay, Martin Cherry, Амра Хаџимухамедовић, Дубравко Ловреновић, Љиљана Шево.

Број 05.2-2.5-58/14-18

12. децембра 2014. године

Сарајево

Председавајући Комисије
Дубравко Ловреновић, с. р.

Комисија за очување националних споменика, на основи члана V став 4. Анекса 8. Опћег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 40а. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика, на сједници одржаној 12. децембра 2014. године, донијела је

ODLUKU

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O PROGLAŠENJU HISTORIJSKOG PODRUČJA - NEKROPOLA SA STEĆCIMA U OLOVCIMA KOD KLADNJA NACIONALNIM SPOMENIKOM BOSNE I HERCEGOVINE

I

У Одлуци о проглашењу историјског подручја - Некропола са стећцима у Оловцима код Кладња националним спомеником Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 85/05 и 48/13) у тачки I став 3. мијенја се и гласи:

"Национални споменик се налази на простору који обухвата к.ч. 202/14, 395/5 и 395/10, к.о. Младово-Оловци, опћина Кладанј, Федерација Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина."

II

Тачка III мијенја се и гласи:

"У сврху трајне заштите националног споменика на простору који је дефиниран у тачки I став 3. ове одлуке утврђује се **зона заштите**, коју чине површине дијелова парцела к.ч. 202/14, 395/5 и 395/10, к.о. Младово-Оловци, чији обухват чини четвороугао, чије су координате тачака граничне линије: 1. Y=6552107 X=4905033; 2. Y=6552124 X=4905021; 3. Y=6552089 X=4904997; 4. Y=6552084 X=4905010. Површина зоне заштите је 637 m².

На дефинираном простору утврђују се следеће мјере заштите:

- дозвољени су истраживачки и конзерваторско-реставраторски радови, радови на текућем одржавању и радови који имају за циљ презентацију споменика, уз одобрење федералног министарства надлежног за просторно уређење (у даљњем тексту: надлежно министарство) и стручни надзор надлежне службе заштите наслиједа на нивоу Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: надлежна служба заштите);
- враћање помјерених и утонулих споменика у првобитни положај;
- санација преломљеног споменика уз употребу постојећег фрагмента, који је идентифициран на локалитету некрополе;
- радови на уређењу локалитета и радови на санирању оштећења дозвољени су искључиво уз претходно израђен план санације, реставрације и конзервације и одобрења надлежног министарства и надзор надлежне службе заштите;
- није дозвољено помјерање надгробника са гробова на било коју другу локацију;
- није дозвољено чишћење стећака од лишја и маховине;
- изузетно од претходне alineје, дозвољено је чишћење стећака у случају да је оно неопходно за истраживање епиграфских или декоративних елемената стећака, уз претходно израђен elaborat и одобрење надлежног министарства. Elaborat треба бити заснован на биолошким, хемијским, физичким и другим анализима за које конзерватор утврди да су неопходне, те садржавати одговарајуће конзерваторске мјере и процјену утицаја начина чишћења на камен;
- подручје представља археолошки локалитет, па је приликом обављања археолошких истражних радова обавезно осигурати присуство археолога;
- споменика бит ће отворен и доступан јавности, а може се користити у едукативне и културне сврхе;

- zabranjeno je odlaganje svih vrsta otpada.

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika utvrđuje se **zaštitni pojas** koji obuhvata kompletne površine parcele k.č. 202/15, 202/23, 202/39, 202/40, 204/2, 204/3, 395/9 i 395/15 i površine dijelova parcela k.č. 85/6, 202/14, 204/1, 395/5, 395/6 i 395/10 k.o. Mladovo-Olovci. Obuhvat zaštitnog pojasa počinje od tromede parcela k.č. 395/8, 395/15 i 395/5 i ide sjeveroistočno granicom parcela k.č. 395/5 i 393/1 do tromede parcela k.č. 395/5, 85/6 i 85/1. Granična linija zatim ide pravolinijski na tromedu parcela k.č. 202/40, 202/41 i 395/6, nastavlja granicom parcela k.č. 202/40 i 202/41, te granicom parcele k.č. 202/15 sa parcelama k.č. 202/3 i 202/1. Linija dalje ide granicom parcele k.č. 202/23 sa parcelama k.č. 202/26 i 203/3, te nastavlja granicom parcela k.č. 204/2 i 203/3 do tromede parcela k.č. 203/3, 204/1 i 204/2. Sa ove tromede granična linija ide pravolinijski na tromedu parcela k.č. 204/1, 205/1 i 202/14 i nastavlja granicom parcela k.č. 395/7 i 202/14 do tromede parcela k.č. 395/7, 202/14 i 395/10. Linija dalje ide pravolinijski do tromede parcela k.č. 395/10, 395/14 i 395/9 i nastavlja granicom parcele k.č. 395/9 sa parcelama k.č. 395/14 i 395/8 do tromede parcela k.č. 395/8, 395/9 i 395/15. Sa ove tromede linija se granicom parcela k.č. 395/15 i 395/8 vraća na polaznu tačku na tromedi parcela k.č. 395/8, 395/15 i 395/5 k.o. Mladovo-Olovci i time je zatvoren zaštitni pojas. Površina zaštitnog pojasa je 43.278 m². Koordinate tačaka granične linije: 1. Y= 6552054 X= 4905079; 2. Y= 6552176 X= 4905111; 3. Y= 6552230 X= 4904899; 4. Y= 6551960 X= 4904903.

Na definiranom prostoru utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- nije dozvoljena izgradnja privrednih objekata, kamenoloma, niti lociranje potencijalnih zagađivača okoliša;
- nije dozvoljeno izvođenje radova koji bi mogli utjecati na izmjenu područja i promjenu krajolika;
- nije dozvoljeno obavljanje radova na infrastrukturi osim uz odobrenje nadležnog ministarstva i stručno mišljenje nadležne službe zaštite;
- nije dozvoljeno odlaganje otpada."

III

Iza tačke III dodaje se nova tačka IV koja glasi:

"Svi pokretni nalazi, koji u toku arheološkog istraživanja budu nađeni, bit će pohranjeni u najbližem muzeju koji ispunjava kadrovske, materijalne i tehničke uvjete ili u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine u Sarajevu, obrađeni i prezentirani na odgovarajući način.

Izuzetno od stava 1. ove tačke, u periodu do ponovnog otvaranja Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, a u slučaju da najbliži muzej ne ispunjava kadrovske, materijalne i tehničke uvjete, nosioci arheoloških istraživanja dužni su podnijeti pisani zahtjev Komisiji da odredi instituciju u kojoj će arheološki nalazi biti privremeno pohranjeni.

Sav pokretni i nepokretni arheološki materijal koji bude nađen u toku arheoloških istraživanja neophodno je stručno obraditi.

Arheolog - voditelj arheoloških istraživanja dužan je nakon izvršenih arheoloških radova podnijeti izvještaj Komisiji i instituciji koja je obavila istraživanja.

Arheolog - voditelj arheoloških istraživanja mora imati na raspolaganju sav pronađeni pokretni i nepokretni arheološki materijal dok traje istraživanje i dok ne završi izvještaj, a najduže za period od tri godine.

Paralelno s izvođenjem arheoloških istraživanja, neophodna je sukcesivna konzervacija nepokretnih nalaza na lokalitetu i konzervacija pokretnog arheološkog materijala i njegovo pohranjivanje u odgovarajuće prostore (depoe).

Nakon dostavljanja izvještaja o provedenom istraživanju, Komisija će utvrditi pokretne nalaze na koje će biti primjenjivane mjere zaštite koje Komisija utvrđuje.

Iznošenje pokretnih nalaza iz stava 1. ove tačke iz Bosne i Hercegovine nije dozvoljeno.

Izuzetno od odredbe stava 8. ove tačke, ukoliko voditelj istraživanja utvrdi da je neophodna obrada nekog nalaza van zemlje, dokaze o tome će prezentirati Komisiji, koja može dozvoliti privremeno iznošenje nalaza iz zemlje pod detaljno utvrđenim uvjetima njegovog iznošenja, postupanja s njim u toku boravka izvan zemlje i njegovog povrata u Bosnu i Hercegovinu."

Dosadašnje tač. IV do X postaju tač. V do XI.

IV

Ova odluka stupa na snagu danom narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović, Ljiljana Ševo.

Broj 05.2-2.5-58/14-18
12. decembra 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Komisije
Dubravko Lovrenović, s. r.

Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika, na temelju članka V. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i članka 40a. Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj 12. prosinca 2014. godine, donijelo je

ODLUKU

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE O PROGLAŠENJU POVIJESNOG PODRUČJA - NEKROPOLA SA STEĆCIMA U OLOVCIMA KOD KLADNJA NACIONALNIM SPOMENIKOM BOSNE I HERCEGOVINE

I.

U Odluci o proglašenju povijesnog područja - Nekropola sa stećcima u Olovcima kod Kladnja nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 85/05 i 48/13) u točki I. stavak 3. mijenja se i glasi:

"Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata k.č. 202/14, 395/5 i 395/10, k.o. Mladovo-Olovci, općina Kladanj, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina."

II.

Točka III. mijenja se i glasi:

"U svrhu trajne zaštite nacionalnog spomenika na prostoru koji je definiran u točki I. stavak 3. ove odluke utvrđuje se **zona zaštite**, koju čine površine dijelova parcela k.č. 202/14, 395/5 i 395/10, k.o. Mladovo-Olovci, čiji obuhvat čini četverokut, čije su koordinate tačaka granične linije: 1. Y=6552107 X=4905033; 2. Y=6552124 X=4905021; 3. Y=6552089 X=4904997; 4. Y=6552084 X=4905010. Površina zone zaštite je 637 m².

Na definiranom prostoru utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dopušteni su istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi, radovi na tekućem održavanju i radovi koji imaju za cilj prezentaciju spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva mjerodavnog za prostorno uređenje (u daljnjem tekstu: mjerodavno ministarstvo) i stručni nadzor mjerodavne službe zaštite nasljeđa na razini Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: mjerodavna služba zaštite);
- vraćanje pomjerenih i utonulih spomenika u prvobitni položaj;

- sanacija prelomljenog spomenika uz uporabu postojećeg fragmenta, koji je identificiran na lokalitetu nekropole;
- radovi na uređenju lokaliteta i radovi na saniranju oštećenja dopušteni su isključivo uz prethodno izrađen plan sanacije, restauracije i konzervacije i odobrenja mjerodavnog ministarstva i nadzor mjerodavne službe zaštite;
- nije dopušteno pomjeranje nadgrobnika sa grobova na bilo koju drugu lokaciju;
- nije dopušteno čišćenje stećaka od lišaja i mahovine;
- izuzetno od prethodne alineje, dopušteno je čišćenje stećaka u slučaju da je ono neophodno za istraživanje epigrafskih ili dekorativnih elemenata stećaka, uz prethodno izrađen elaborat i odobrenje mjerodavnog ministarstva. Elaborat treba biti zasnovan na biološkim, kemijskim, fizičkim i drugim analizama za koje konzervator utvrdi da su neophodne, te sadržavati odgovarajuće konzervatorske mjere i procjenu utjecaja načina čišćenja na kamen;
- područje predstavlja arheološki lokalitet, pa je prilikom obavljanja arheoloških istražnih radova obvezno osigurati prisustvo arheologa;
- prostor spomenika bit će otvoren i dostupan javnosti, a može se rabiti u edukativne i kulturne svrhe;
- zabranjeno je odlaganje svih vrsta otpada.

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika utvrđuje se **zaštitni pojas** koji obuhvata kompletne površine parcele k.č. 202/15, 202/23, 202/39, 202/40, 204/2, 204/3, 395/9 i 395/15 i površine dijelova parcela k.č. 85/6, 202/14, 204/1, 395/5, 395/6 i 395/10 k.o. Mladovo-Olovci. Obuhvat zaštitnog pojasa počinje od tromede parcela k.č. 395/8, 395/15 i 395/5 i ide sjeveroistočno granicom parcela k.č. 395/5 i 393/1 do tromede parcela k.č. 395/5, 85/6 i 85/1. Granična linija zatim ide pravolinijski na tromedu parcela k.č. 202/40, 202/41 i 395/6, nastavlja granicom parcela k.č. 202/40 i 202/41, te granicom parcele k.č. 202/15 sa parcelama k.č. 202/3 i 202/1. Linija dalje ide granicom parcele k.č. 202/23 sa parcelama k.č. 202/26 i 203/3, te nastavlja granicom parcela k.č. 204/2 i 203/3 do tromede parcela k.č. 203/3, 204/1 i 204/2. Sa ove tromede granična linija ide pravolinijski na tromedu parcela k.č. 204/1, 205/1 i 202/14 i nastavlja granicom parcela k.č. 395/7 i 202/14 do tromede parcela k.č. 395/7, 202/14 i 395/10. Linija dalje ide pravolinijski do tromede parcela k.č. 395/10, 395/14 i 395/9 i nastavlja granicom parcele k.č. 395/9 sa parcelama k.č. 395/14 i 395/8 do tromede parcela k.č. 395/8, 395/9 i 395/15. Sa ove tromede linija se granicom parcela k.č. 395/15 i 395/8 vraća na polaznu točku na tromedi parcela k.č. 395/8, 395/15 i 395/5 k.o. Mladovo-Olovci i time je zatvoren zaštitni pojas. Površina zaštitnog pojasa je 43.278 m². Koordinate točaka granične linije: 1. Y= 6552054 X= 4905079; 2. Y= 6552176 X= 4905111; 3. Y= 6552230 X= 4904899; 4. Y= 6551960 X= 4904903.

Na definiranom prostoru utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- nije dopuštena izgradnja privrednih objekata, kamenoloma, niti lociranje potencijalnih zagađivača okoliša;
- nije dopušteno izvođenje radova koji bi mogli utjecati na izmjenu područja i promjenu krajolika;
- nije dopušteno obavljanje radova na infrastrukturi osim uz odobrenje mjerodavnog ministarstva i stručno mišljenje mjerodavne službe zaštite;
- nije dopušteno odlaganje otpada."

III.

Iza točke III. dodaje se nova točka IV. koja glasi:

"Svi pokretni nalazi, koji tijekom arheološkog istraživanja budu nađeni, bit će pohranjeni u najbližem muzeju koji ispunjava

kadrovske, materijalne i tehničke uvjete ili u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine u Sarajevu, obrađeni i prezentirani na odgovarajući način.

Izuzetno od stavka 1. ove točke, u razdoblju do ponovnog otvaranja Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, a u slučaju da najbliži muzej ne ispunjava kadrovske, materijalne i tehničke uvjete, nositelji arheoloških istraživanja dužni su podnijeti zahtjev Povjerenstvu da odredi instituciju u kojoj će arheološki nalazi biti privremeno pohranjeni.

Sav pokretni i nepokretni arheološki materijal koji bude nađen tijekom arheoloških istraživanja neophodno je stručno obraditi.

Arheolog - voditelj arheoloških istraživanja dužan je nakon izvršenih arheoloških radova podnijeti izvješće Povjerenstvu i instituciji koja je obavila istraživanja.

Arheolog - voditelj arheoloških istraživanja mora imati na raspolaganju sav pronađeni pokretni i nepokretni arheološki materijal dok traje istraživanje i dok ne završi izvješće, a najduže za razdoblje od tri godine.

Paralelno s izvođenjem arheoloških istraživanja, neophodna je sukcesivna konzervacija nepokretnih nalaza na lokalitetu i konzervacija pokretnog arheološkog materijala i njegovo pohranjivanje u odgovarajuće prostore (depoe).

Nakon dostavljanja izvješća o provedenom istraživanju, Povjerenstvo će utvrditi pokretne nalaze na koje će biti primjenjivane mjere zaštite koje Povjerenstvo utvrđuje.

Iznošenje pokretnih nalaza iz stavka 1. ove točke iz Bosne i Hercegovine nije dopušteno.

Izuzetno od odredbe stavka 8. ove točke, ukoliko voditelj istraživanja utvrdi da je neophodna obrada nekog nalaza van zemlje, dokaze o tomu će prezentirati Povjerenstvu, koje može dopustiti privremeno iznošenje nalaza iz zemlje pod detaljno utvrđenim uvjetima njegovog iznošenja, postupanja s njim tijekom boravka izvan zemlje i njegovog povrata u Bosnu i Hercegovinu."

Dosadašnje toč. IV. do X. postaju toč. V. do XI.

IV.

Ova odluka stupa na snagu danom narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Povjerenstvo je donijelo u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović, Ljiljana Ševo.

Broj 05.2-2.5-58/14-18

12. prosinca 2014. godine
Sarajevo

Predsjedatelj Povjerenstva
Dubravko Lovrenović, v. r.

532

Комисија за очување националних споменика, на основу члана V став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 40а. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика, на сједници одржаној 12. децембра 2014. године, донијела је

ОДЛУКУ

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ИСТОРИЈСКОГ ПОДРУЧЈА - ПРАИСТОРИЈСКА ГРАДИНА И НЕКРОПОЛА СА СТЕЋИЦИМА РАВАЊСКА ВРАТА (ДОЊА И ГОРЊА НЕКРОПОЛА), ОПШТИНА КУПРЕС, НАЦИОНАЛНИМ СПОМЕНИКОМ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I

У Одлуци о проглашењу историјског подручја - Праисторијска градина и некропола са стећцима Равањска врата (Доња и Горња некропола), општина Купрес,

националним спомеником Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 102/11) у тачки I став 1. бришу се ријечи: "Праисторијска градина и некропола са стећцима".

Став 2. мијења се и гласи:

"Национални споменик чине: праисторијска градина Црљенац, гробови и некропола са 68 стећака (Доња некропола 43 стећака, Горња некропола 25 стећака)".

Став 3. мијења се и гласи:

"Национални споменик се налази на простору који обухвата к.ч. 1900 и дијелови парцела к.ч. 188, 1865, 1871, 1893 и 1899 к.о. Равно и дио парцеле к.ч. 935 к.о. Рилић, општина Купрес, Федерација Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина."

II

Тачка III мијења се и гласи:

"С циљем трајне заштите националног споменика на дијелу простора који је дефиниран у тачки I став 3. ове одлуке, утврђује се:

А) Зона заштите за некрополе са стећцима, коју чини комплетна површина парцеле к.ч. 1900 и дијелови парцела к.ч. 188, 1865, 1871, 1893 и 1899 к.о. Равно, а чији обухват почиње од тачке на парцели к.ч. 1899 к.о. Равно чије су координате $Y=6445069$ $X=4857938$ и иде источно праволинијски до четворомеђе парцела к.ч. 1899 и 1900 к.о. Равно и к.п. 935 и 966 к.о. Рилић, те наставља до четворомеђе парцела к.ч. 1900 и 1893 к.о. Равно, к.ч. 966 к.о. Рилић и к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско. Гранична линија даље иде праволинијски до тачке на парцели к.ч. 1893 к.о. Равно чије су координате $Y=6445426$ $X=4858009$, наставља праволинијски до тачке на парцели к.ч. 1893 к.о. Равно чије су координате $Y=6445253$ $X=4857862$, те праволинијски до тремеђе к.ч. 187, 188 и 1871 к.о. Равно. Линија даље иде праволинијски до тремеђе парцела к.ч. 1865, 189 и 1899 к.о. Равно, те наставља границом парцела к.ч. 189 и 1899 к.о. Равно до тачке у сјеверозападном углу парцеле к.ч. 189. Са ове тачке гранична линија иде праволинијски на тачку на парцели к.ч. 1899 к.о. Равно чије су координате $Y=6445064$ $X=4857861$, гдје се враћа праволинијски на полазну тачку и тиме је затворена зона заштите. Површина зоне заштите некрополе је 15.185 m^2 . Координате тачака граничне линије: 1. $Y=6445069$ $X=4857938$; 2. $Y=6445426$ $X=4858009$; 3. $Y=6445253$ $X=4857862$; 4. $Y=6445064$ $X=4857861$.

Б) Зона заштите за праисторијску градину Црљенац, коју чини дио парцеле к.ч. 1899 к.о. Равно и дио парцеле к.ч. 935 к.о. Рилић, чији обухват представља круг радијуса 200 метара са центром у тачки на коси Црљенац, чије су координате $Y=6444663$ $X=4858007$. Површина зоне заштите градине Црљенац је 31.416 m^2 . Укупна површина зоне заштите за градину и некрополе са стећцима на локалитету Равањска врата је 46.601 m^2 .

На дефинисаном простору утврђују се следеће мјере заштите:

- дозвољени су искључиво истраживачки и конзерваторско-рестаураторски радови, укључујући и оне који имају за циљ презентацију споменика, уз одобрење федералног министарства надлежног за просторно уређење (у даљем тексту: надлежно министарство) и стручни надзор надлежне службе заштите наслеђа на нивоу Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: надлежна служба заштите);
- дозвољено је обављање радова на инфраструктури, уз одобрење надлежног министарства и стручно мишљење надлежне службе заштите;
- радови на уређењу локалитета и радови на санирању оштећења дозвољени су искључиво уз

претходно израђен план санације, рестаурације и конзервације и одобрења надлежног министарства и надзор надлежне службе заштите;

- није дозвољено помјерање надгробника са гробова на било коју другу локацију;
- није дозвољено чишћење стећака од лишјаја и маховине;
- изузетно од претходне алинеје, дозвољено је чишћење стећака у случају да је оно неопходно за истраживање епиграфских или декоративних елемената стећка, уз претходно израђен елаборат и одобрење надлежног министарства. Елаборат треба да буде заснован на биолошким, хемијским, физичким и другим анализама за које конзерватор утврди да су неопходне, те да садржавају одговарајуће конзерваторске мјере и процјену утицаја начина чишћења на камен;
- подручје представља потенцијални археолошки локалитет, па је приликом обављања истражних радова обавезно обезбиједити присуство археолога;
- простор споменика биће отворен и доступан јавности, а може да се користи у едукативне и културне сврхе;
- није дозвољено одлагање отпада.

У циљу трајне заштите националног споменика утврђује се **заштитни појас**, којег чине комплетне површине парцела к.ч. 187 и 189 к.о. Равно и дијелови парцела к.ч. 186, 188, 1865, 1871, 1893 и 1899 к.о. Равно, к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско и к.ч. 935 и 966 к.о. Рилић, а чији обухват почиње од тачке на парцели к.ч. 935 к.о. Рилић чије су координате $Y=6444556$ $X=4858129$ и иде источно праволинијски до тачке на парцели к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско чије су координате $Y=6445426$ $X=4858009$. Гранична линија даље иде јужно праволинијски до тачке на парцели к.ч. 1893 к.о. Равно чије су координате $Y=6445380$ $X=4857745$, те наставља праволинијски до тремеђе парцела к.ч. 1865, 1899 и 189 к.о. Равно. Линија даље наставља границом парцела к.ч. 189 и 1899 к.о. Равно до тачке у југозападном углу парцеле к.ч. 189. Са ове тачке гранична линија даље иде праволинијски до тачке на парцели к.ч. 1899 к.о. Равно чије су координате $Y=6444504$ $X=4857877$, те се враћа на полазну тачку и тиме је затворен заштитни појас. Површина заштитног појаса је 209.936 m^2 . Координате тачака граничне линије: 1. $Y=6444556$ $X=4858129$; 2. $Y=6445426$ $X=4858009$; 3. $Y=6445380$ $X=4857745$; 4. $Y=6444504$ $X=4857877$.

На дефинисаном простору утврђују се следеће мјере заштите:

- није дозвољена експлоатација камена, лоцирање потенцијалних загађивача околине утврђених прописима, изградња индустријских објеката и магистралне инфраструктуре и свих објеката који у току изградње или у току експлоатације могу да угрозе национални споменик;
- није дозвољено извођење радова који би могли да утичу на измјену подручја и промјену крајолика;
- није дозвољено обављање радова на инфраструктури осим уз одобрење надлежног министарства и стручно мишљење надлежне службе заштите;
- није дозвољено одлагање отпада.

Влада Федерације дужна је посебно обезбиједити спровођење следећих мјера:

- израду плана свеобухватног археолошког истраживања локалитета на некрополи;

- израду програма коришћења националног споменика."

III

У тачки IV иза става 1. додаје се нови став 2. који гласи:
"Изузетно од става 1. ове тачке, у случају да најближи музеј не испуњава кадровске, материјалне и техничке услове, носиоци археолошких истраживања дужни су да поднесу писани захтјев Комисији да одреди институцију у којој ће археолошки налази бити привремено похрањени."

Досадашњи ст. 2–8. постају ст. 3–9.

IV

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Ову одлуку Комисија је донијела у сљедећем саставу:
Зеупер Ахунбау, Мартин Черу, Амра Хаџимухамедовић, Дубравко Ловреновић и Љиљана Шево.

Број 05.2-2.5-58/14-29

12. децембра 2014. године
Сарајево

Председавајући Комисије
Дубравко Ловреновић, с. р.

Комисија за очување националних споменика, на основи члана V став 4. Анекса 8. Опћег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 40а. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика, на сједници одржаној 12. децембра 2014. године, донијела је

ODLUKU

**O IZMJENAMA I DOPUNAMA HISTORIJSKOG
PODRUČJA - PRAHISTORIJSKA GRADINA I
NEKROPOLA SA STEĆCIMA RAVANJSKA VRATA
(DONJA I GORNJA NEKROPOLA), OPĆINA KUPRES,
NACIONALNIM SPOMENIKOM
BOSNE I HERCEGOVINE**

I

У Одлуци о проглашењу историјског подручја - Праисторијска градина и некропола са стећцима Раванска врата (Донја и Горња некропола), опћина Купрес, националним спомеником Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 102/11) у тачки I став 1. бришу се ријечи: "Праисторијска градина и некропола са стећцима".

Став 2. мијенја се и гласи:

"Национални споменик чине: праисторијска градина Црљенас, гробови и некропола са 68 стећака (Донја некропола 43 стећка, Горња некропола 25 стећака)."

Став 3. мијенја се и гласи:

"Национални споменик се налази на простору који обухвата к.ч. 1900 и дијелови парцела к.ч. 188, 1865, 1871, 1893 и 1899 к.о. Равно и дио парцеле к.ч. 935 к.о. Рилић, опћина Купрес, Федерација Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина."

II

Тачка III мијенја се и гласи:

"С циљем трајне заштите националног споменика на дијелу простора који је дефиниран у тачки I став 3. ове одлуке, утврђује се:

А) Zona zaštite za nekropole sa stećcima, коју чини комплетна површина парцеле к.ч. 1900 и дијелови парцела к.ч. 188, 1865, 1871, 1893 и 1899 к.о. Равно, а чији обухват почиње од тачке на парцели к.ч. 1899 к.о. Равно чије су координате Y=6445069 X=4857938 и иде истоčno правoliniјски до четвeромeде парцeла к.ч. 1899 и 1900 к.о. Равно и к.п. 935 и 966 к.о. Рилић, те наставља до четвeромeде парцeла к.ч. 1900 и 1893 к.о. Равно, к.ч. 966 к.о. Рилић и к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско. Гранична линија даље иде правoliniјски до тачке на парцели к.ч. 1893 к.о. Равно чије су координате Y=6445426 X=4858009, наставља правoliniјски до тачке на парцели к.ч. 1893 к.о. Равно

чије су координате Y=6445253 X=4857862, те правoliniјски до тромеде к.ч. 187, 188 и 1871 к.о. Равно. Линија даље иде правoliniјски до тромеде парцeла к.ч. 1865, 189 и 1899 к.о. Равно, те наставља границом парцeла к.ч. 189 и 1899 к.о. Равно до тачке у сјеверозападном углу парцeла к.ч. 189. Са ове тачке гранична линија иде правoliniјски на тачку на парцели к.ч. 1899 к.о. Равно чије су координате Y=6445064 X=4857861, гдје се враћа правoliniјски на полазну тачку и тиме је затворена зона заштите. Површина зоне заштите некропола је 15.185 м². Координате тачака граничне линије: 1. Y=6445069 X=4857938; 2. Y=6445426 X=4858009; 3. Y=6445253 X=4857862; 4. Y=6445064 X=4857861.

Б) Zona zaštite za prahistorijsku gradinu Crljenac, коју чини дио парцеле к.ч. 1899 к.о. Равно и дио парцеле к.ч. 935 к.о. Рилић, чији обухват представља круг радијуса 200 метара са центром у тачки на коси Црљенас, чије су координате Y=6444663 X=4858007. Површина зоне заштите градине Црљенас је 31.416 м². Укупна површина зоне заштите за градину и некрополе са стећцима на локалитету Раванска врата је 46.601 м².

На дефинираном простору утврђује се сљедеће мјере заштите:

- дозвољени су искључиво истраживачки и конзерваторско-реставраторски радови, укључујући и оне који имају за циљ презентацију споменика, уз одобрење федералног министарства надлежног за просторно уређење (у даљем тексту: надлежно министарство) и стручни надзор надлежне службе заштите наслеђа на нивоу Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: надлежна служба заштите);
- дозвољено је обављање радова на инфраструктури, уз одобрење надлежног министарства и стручно мишљење надлежне службе заштите;
- радови на уређењу локалитета и радови на санирању оштећења дозвољени су искључиво уз претходно израђен план санације, реставрације и конзервације и одобрења надлежног министарства и надзор надлежне службе заштите;
- није дозвољено помјерање надгробника са гробова на било коју другу локацију;
- није дозвољено чишћење стећака од лишја и маховине;
- изузетно од претходне alineје, дозвољено је чишћење стећака у случају да је оно неопходно за истраживање епиграфских или декоративних елемената стећка, уз претходно израђен елаборат и одобрење надлежног министарства. Елаборат треба бити заснован на биолошким, хемијским, физичким и другим анализима за које конзерватор утврди да су неопходне, те садржавати одговарајуће конзерваторске мјере и процјену утјецая начина чишћења на камен;
- подручје представља потенцијални археолошки локалитет, па је приликом обављања истражних радова обавезно осигурати присуство археолога;
- простор споменика бит ће отворен и доступан јавности, а може се користити у едукативне и културне сврхе;
- није дозвољено одлагање отпада.

У циљу трајне заштите националног споменика утврђује се **заштитни појас**, којег чине комплетне површине парцела к.ч. 187 и 189 к.о. Равно и дијелови парцела к.ч. 186, 188, 1865, 1871, 1893 и 1899 к.о. Равно, к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско и к.ч. 935 и 966 к.о. Рилић, а чији обухват почиње од тачке на парцели к.ч. 935 к.о. Рилић чије су координате Y=6444556 X=4858129 и иде истоčno правoliniјски до тачке на парцели к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско чије су координате Y=6445426 X=4858009. Гранична линија даље иде јужно правoliniјски до тачке на парцели к.ч. 1893 к.о. Равно чије су координате Y=6445380 X=4857745, те наставља правoliniјски до тромеде парцeла к.ч. 1865, 1899 и 189 к.о. Равно. Линија даље наставља границом парцeла к.ч. 189 и 1899

k.o. Ravno do tačke u jugozapadnom uglu parcele k.č. 189. Sa ove tačke granična linija dalje ide pravolinijski do tačke na parceli k.č. 1899 k.o. Ravno čije su koordinate Y=6444504 X=4857877, te se vraća na polaznu tačku i time je zatvoren zaštitni pojas. Površina zaštitnog pojasa je 209.936 m². Koordinate tačaka granične linije: 1. Y= 6444556 X= 4858129; 2. Y= 6445426 X= 4858009; 3. Y= 6445380 X= 4857745; 4. Y= 6444504 X= 4857877.

Na definiranom prostoru utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- nije dozvoljena eksploatacija kamena, lociranje potencijalnih zagađivača okoline utvrđenih propisima, izgradnja industrijskih objekata i magistralne infrastrukture i svih objekata koji u toku eksploatacije mogu ugroziti nacionalni spomenik;
- nije dozvoljeno izvođenje radova koji bi mogli utjecati na izmjenu područja i promjenu krajolika;
- nije dozvoljeno obavljanje radova na infrastrukturi osim uz odobrenje nadležnog ministarstva i stručno mišljenje nadležne službe zaštite;
- nije dozvoljeno odlaganje otpada.

Vlada Federacije dužna je posebno osigurati provođenje sljedećih mjera:

- izradu plana sveobuhvatnog arheološkog istraživanja lokaliteta na nekropoli;
- izradu programa korištenja nacionalnog spomenika."

III

U tački IV iza stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

"Izuzetno od stava 1. ove tačke, u slučaju da najbliži muzej ne ispunjava kadrovske, materijalne i tehničke uvjete, nosioci arheoloških istraživanja dužni su podnijeti pisani zahtjev Komisiji da odredi instituciju u kojoj će arheološki nalazi biti privremeno pohranjeni."

Dosadašnji st. 2-8. postaju st. 3-9.

IV

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo.

Broj 05.2-2.5-58/14-29

12. decembra 2014. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Komisije
Dubravko Lovrenović, s. r.

Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika, na temelju članka V. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i članka 40a. Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj 12. prosinca 2014. godine, donijelo je

ODLUKU

O IZMJENAMA I DOPUNAMA POVIJESNOG PODRUČJA - PRAPOVIJESNA GRADINA I NEKROPOLA SA STEĆCIMA RAVANJSKA VRATA (DONJA I GORNJA NEKROPOLA), OPĆINA KUPRES, NACIONALNIM SPOMENIKOM BOSNE I HERCEGOVINE

I.

U Odluci o proglašenju povijesnog područja - Prapovijesna gradina i nekropola sa stećcima Ravanjska vrata (Donja i Gornja nekropola), općina Kupres, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 102/11) u tački I. stavak 1. brišu se riječi: "Prapovijesna gradina i nekropola sa stećcima".

Stavak 2. mijenja se i glasi:

"Nacionalni spomenik čine: prapovijesna gradina Crljenac, grobovi i nekropola sa 68 stećaka (Donja nekropola 43 stećka, Gornja nekropola 25 stećaka)."

Stav 3 mijenja se i glasi:

"Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata k.č. 1900 i dijelovi parcela k.č. 188, 1865, 1871, 1893 i 1899 k.o. Ravno i dio parcele k.č. 935 k.o. Rilić, općina Kupres, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina."

II.

Točka III. mijenja se i glasi:

"S ciljem trajne zaštite nacionalnog spomenika na dijelu prostora koji je definiran u tački I. stavak 3. ove odluke, utvrđuje se:

A) Zona zaštite za nekropole sa stećcima, koju čini kompletna površina parcele k.č. 1900 i dijelovi parcela k.č. 188, 1865, 1871, 1893 i 1899 k.o. Ravno, a čiji obuhvat počinje od tačke na parceli k.č. 1899 k.o. Ravno čije su koordinate Y=6445069 X=4857938 i ide istočno pravolinijski do četveromeđe parcela k.č. 1899 i 1900 k.o. Ravno i k.p. 935 i 966 k.o. Rilić, te nastavlja do četveromeđe parcela k.č. 1900 i 1893 k.o. Ravno, k.č. 966 k.o. Rilić i k.č. 1655 k.o. Gornje Vukovsko. Granična linija dalje ide pravolinijski do tačke na parceli k.č. 1893 k.o. Ravno čije su koordinate Y=6445426 X=4858009, nastavlja pravolinijski do tačke na parceli k.č. 1893 k.o. Ravno čije su koordinate Y=6445253 X=4857862, te pravolinijski do tromeđe k.č. 187, 188 i 1871 k.o. Ravno. Linija dalje ide pravolinijski do tromeđe parcela k.č. 1865, 189 i 1899 k.o. Ravno, te nastavlja granicom parcela k.č. 189 i 1899 k.o. Ravno do tačke u sjeverozapadnom uglu pazele k.č. 189. Sa ove tačke granična linija ide pravolinijski na tačku na parceli k.č. 1899 k.o. Ravno čije su koordinate Y=6445064 X=4857861, gdje se vraća pravolinijski na polaznu tačku i time je zatvorena zona zaštite. Površina zone zaštite nekropola je 15.185 m². Koordinate tačaka granične linije: 1. Y=6445069 X=4857938; 2. Y=6445426 X=4858009; 3. Y=6445253 X=4857862; 4. Y=6445064 X=4857861.

B) Zona zaštite za prapovijesnu gradinu Crljenac, koju čini dio parcele k.č. 1899 k.o. Ravno i dio parcele k.č. 935 k.o. Rilić, čiji obuhvat predstavlja krug radijusa 200 metara sa centrom u tački na kosi Crljenac, čije su koordinate Y=6444663 X=4858007. Površina zone zaštite gradine Crljenac je 31.416 m². Ukupna površina zone zaštite za gradinu i nekropole sa stećcima na lokalitetu Ravanjska vrata je 46.601 m².

Na definiranom prostoru utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dopušteni su isključivo istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi, uključujući i one koji imaju za cilj prezentaciju spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva mjerodavnog za prostorno uređenje (u daljnjem tekstu: mjerodavno ministarstvo) i stručni nadzor mjerodavne službe zaštite nasljeđa na razini Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: mjerodavna služba zaštite);
- dopušteno je obavljanje radova na infrastrukturi, uz odobrenje mjerodavnog ministarstva i stručno mišljenje mjerodavne službe zaštite;
- radovi na uređenju lokaliteta i radovi na saniranju oštećenja dopušteni su isključivo uz prethodno izrađen plan sanacije, restauracije i konzervacije i odobrenja mjerodavnog ministarstva i nadzor mjerodavne službe zaštite;
- nije dopušteno pomjeranje nadgrobnika sa grobova na bilo koju drugu lokaciju;
- nije dopušteno čišćenje stećaka od lišaja i mahovine;
- izuzetno od prethodne alineje, dopušteno je čišćenje stećaka u slučaju da je ono neophodno za istraživanje

epigrafskih или декоративних елемената стећака, уз претходно израден елорат и одобрење мјеродавног министарства. Елорат треба бити заснован на биолошким, кемјским, физичким и другим анализамa за које конзерватор утврди да су неопходне, те садржавати одговарајуће конзерваторске мјере и процјену утјечaja начина чишћења на камен;

- подручје представља потенцијални археолошки локалитет, па је приликом обављања истражних радова обавезно осигурати присуство археолога;
- простор споменика бит ће отворен и доступан јавности, а може се рабити у едукативне и културне сврхе;
- није допуштено одлагање отпада.

У циљу трајне заштите националног споменика утврђује се **заштитни појас**, којег чине комплетне површине парцела к.ч. 187 и 189 к.о. Равно и дијелови парцела к.ч. 186, 188, 1865, 1871, 1893 и 1899 к.о. Равно, к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско и к.ч. 935 и 966 к.о. Рилић, а чији обухват почиње од тоčke на парцели к.ч. 935 к.о. Рилић чије су координате $Y=6444556$ $X=4858129$ и иде истоочно правoliniјски до тоčke на парцели к.ч. 1655 к.о. Горње Вуковско чије су координате $Y=6445426$ $X=4858009$. Гранична линија даље иде јужно правoliniјски до тоčke на парцели к.ч. 1893 к.о. Равно чије су координате $Y=6445380$ $X=4857745$, те наставља правoliniјски до тromeде парцела к.ч. 1865, 1899 и 189 к.о. Равно. Линија даље наставља границом парцела к.ч. 189 и 1899 к.о. Равно до тоčke у југозападном углу парцеле к.ч. 189. Са ове тоčke гранична линија даље иде правoliniјски до тоčke на парцели к.ч. 1899 к.о. Равно чије су координате $Y=6444504$ $X=4857877$, те се враћа на полазну точку и тиме је затворен заштитни појас. Површина заштитног појаса је 209.936 m^2 . Координате точака граничне линије: 1. $Y=6444556$ $X=4858129$; 2. $Y=6445426$ $X=4858009$; 3. $Y=6445380$ $X=4857745$; 4. $Y=6444504$ $X=4857877$.

На дефинираном простору утврђује се слjedeће мјере заштите:

- није допуштена експлоатација камена, locирање потенцијалних загађивача околине утврђених прописима, изградња индустријских објеката и магистралне инфраструктуре и свих објеката који тојком изградње или тојком експлоатације могу угрозити национални споменик;
- није допуштено извођење радова који би могли утјецати на измјену подручја и промјену крајолика;
- није допуштено обављање радова на инфраструктури осим уз одобрење мјеродавног министарства и стручно мишљење мјеродавне службе заштите;
- није допуштено одлагање отпада.

Влада Федерације дужна је посебиче осигурати provedбу слjedeћих мјера:

- израду плана свеобухватног археолошког истраживања локалитета на некрополи;
- израду програма коришћења националног споменика."

III.

У точки IV. иза ставка 1. додаје се нови ставак 2. који гласи:

"Изузетно од става 1. ове тоčke, у случају да најближи музеј не испуњава кадровске, материјалне и техничке увјете, носителји археолошких истраживања дужни су поднијети писани захтев Повјеренству да одреди институцију у којој ће археолошки налази бити привремено похранјени."

Досадашњи ст. 2. – 8. постоју ст. 3. – 9.

IV.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Ову одлуку Повјеренство је донијело у слjedeћем саставу: **Зейнеп Ахунбај, Мартин Черри, Амра Хаџимухамедовић, Дубравко Ловреновић** и **Лјилјана Шево**.

Број 05.2-2.5-58/14-29
12. просинца 2014. године
Сарајево

Предсједатељ Повјеренства
Дубравко Ловреновић, в. г.

533

Комисија за очување националних споменика, на основу члана V став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 36. став (1) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), на сједници одржаној 12. априла 2017. године, донијела је

ОДЛУКУ

I

Цамија Ротимља, општина Столац, која се налази на простору означеном као к.ч. 60/4 (нови премјер), к.о. Ротимља, општина Столац, Федерација Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина, не испуњава Критеријуме за проглашење добара националних споменица Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 33/02 и 15/03).

II

Добро из тачке I ове одлуке брише се са Листе петиција која се води у Комисији за очување националних споменика (у даљњем тексту: Комисија).

III

Према члану V став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, одлуке Комисије су коначне.

IV

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Ову одлуку Комисија је донијела у слjedeћем саставу: проф. др **Амир Пашић, Горан Милојевић** и **Радоје Видовић**.

Број 07.6-2.4-100/17-1

12. априла 2017. године
Сарајево

Предсједавајући Комисије
Горан Милојевић, с. р.

Комисија за очување националних споменика, на основи члана V став 4. Анекса 8. Опћег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 36. став (1) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), на сједници одржаној 12. априла 2017. године, донијела је

ОДЛУКУ

I

Джамја Ротимља, опћина Столац, која се налази на простору означеном као к.ч. 60/4 (нови премјер), к.о. Ротимља, опћина Столац, Федерација Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина, не испуњава Критерије за проглашење добара националних споменица Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 33/02 и 15/03).

II

Добро из тачке I ове одлуке брише се са Листе петиција која се води у Комисији за очување националних споменика (у даљњем тексту: Комисија).

III

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IV

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: prof. dr. Amir Pašić, Goran Milojević i Radoje Vidović.

Број 07.6-2.4-100/17-1

12. априла 2017. године
Сарајево

Предсједavajuћи Комисије
Горан Милојевић, s. r.

Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika, na temelju članka V. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i članka 36. stavak (1) Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16), na sjednici održanoj 12. travnja 2017. godine, donijelo je

ODLUKU

I.

Džamija Rotimlja, općina Stolac, koja se nalazi na prostoru označenom kao k.č. 60/4 (novi premjer), k.o. Rotimlja, općina Stolac, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, ne ispunjava Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 33/02 i 15/03).

II.

Dobro iz točke I. ove odluke briše se sa Liste peticija koja se vodi u Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

III.

Prema članku V. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Povjerenstva su konačne.

IV.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Povjerenstvo je donijelo u sljedećem sastavu: prof. dr. Amir Pašić, Goran Milojević i Radoje Vidović.

Број 07.6-2.4-100/17-1

12. травња 2017. године
Сарајево

Предсједатељ Повјеренства
Горан Милојевић, v. r.

534

Комисија за очување националних споменика, на основу члана V став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 36. став (1) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), на сједници одржаној 12. априла 2017. године, донијела је

ОДЛУКУ

I.

Џамија Боројевићи, општина Столац, која се налази на простору означеном као к.ч. број 284/204 (нови премјер), к.о. Боројевићи, општина Столац, Федерација Босне и Херцеговине, Босна и Херцеговина, не испуњава Критеријуме за проглашење доbara националним споменицима ("Службени гласник БиХ", бр. 33/02 и 15/03).

II

Добро из тачке I ове одлуке брише се са Листе петиција која се води у Комисији за очување националних споменика (у даљњем тексту: Комисија).

III

Према члану V став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, одлуке Комисије су коначне.

IV

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Ову одлуку Комисија је донијела у следећем саставу: проф. др Амир Пашић, Горан Милојевић и Радоје Видовић.

Број 07.6-2.4-100/17-2

12. априла 2017. године
Сарајево

Предсједavajuћи Комисије
Горан Милојевић, с. р.

Комисија за очување националних споменика, на основи члана V став 4. Анекса 8. Опћег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и члана 36. став (1) Пословника о раду Комисије за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 47/16), на сједници одржаној 12. априла 2017. године, донијела је

ODLUKU

I

Džamija Borojevići, općina Stolac, koja se nalazi na prostoru označenom kao k.č. broj 284/204 (novi premjer), k.o. Borojevići, općina Stolac, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, ne ispunjava Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima ("Službeni glasnik BiH", br. 33/02 i 15/03).

II

Dobro iz tačke I ove odluke briše se sa Liste peticija koja se vodi u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija).

III

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IV

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: prof. dr. Amir Pašić, Goran Milojević i Radoje Vidović.

Број 07.6-2.4-100/17-2

12. априла 2017. године
Сарајево

Предсједavajuћи Комисије
Горан Милојевић, s. r.

Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika, na temelju članka V. stavak 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i članka 36. stavak (1) Poslovnika o radu Povjerenstva za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16), na sjednici održanoj 12. travnja 2017. godine, donijelo je

ODLUKU

I.

Džamija Borojevići, općina Stolac, koja se nalazi na prostoru označenom kao k.č. broj 284/204 (novi premjer), k.o. Borojevići, općina Stolac, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina, ne ispunjava Kriterije za proglašenje

КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

536

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (2), а у вези с чланом 12. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), рјешавајући по Пријави концентрације привредног субјекта Триглав ИНТ, холдиншка дружба д.д., Дунајска цеста 22, 1000 Љубљана, Република Словенија запримљеној дана 27.01.2017. године под бројем: УП 04-26-1-003-1/17, Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине, на 141. (стотинучетрдесетпрвој) сједници одржаној дана 28.02.2017. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

- Одбацује се Пријава концентрације привредног субјекта Триглав ИНТ д.д., Дунајска цеста 22, 1000 Љубљана, Република Словенија, ради непостојања концентрације у смислу члана 12. став (1) Закона о конкуренцији.
- Овај Закључак биће објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) је дана 27.01.2017. године, запримио Пријаву концентрације (у даљем тексту: Пријава) број: УП 04-26-1-003-1/17, привредног субјекта Триглав ИНТ, холдиншка дружба д.д., Дунајска цеста 22, 1000 Љубљана, Република Словенија (у даљем тексту: Триглав ИНТ или Подносилац пријаве), која представља повећање власничког учешћа од (...)%, односно гласачког права од (...)%, у привредном субјекту Триглав осигурање д.д. Долина 8, 71 000 Сарајево, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: Триглав осигурање или циљно друштво) на (...)% власничког удјела.

Након извршеног увида у Пријаву, Конкуренијски савјет је дана 23.02.2017. године, Подносиоцу пријаве издао Потврду о пријему уредне и комплетне пријаве број: УП 04-26-1-003-6/17 у смислу члана 30. став (3) Закона о конкуренцији (у даљем тексту: Закон).

Конкуренијски савјет је у поступку оцјене предметне трансакције утврдио сљедеће чињенице:

Пријава је поднесена у року у смислу члана 16. став (2) Закона.

1. Учесници предметне трансакције

Учесници концентрације су привредни субјекат Триглав ИНТ, холдиншка дружба д.д., Дунајска цеста 22, 1000 Љубљана, Словенија и Триглав осигурање д.д., Сарајево, Улица Долина 8, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина.

1.1. Привредни субјекат Триглав ИНТ д.д. Љубљана

Привредни субјекат Триглав ИНТ, холдиншка дружба д.д., Дунајска цеста 22, 1000 Љубљана, Република Словенија је уписан у Пословном регистру Словенија 19.11.2010. године под матичним бројем: 3852750000.

Подносилац Пријаве остварује учешће у власничкој структури капитала сљедећих привредних субјеката (повезана привредна друштва):

- Триглав Осигурање а.д., Бања Лука - (...)%, власничко учешће
- Триглав Ауто д.о.о., Бања Лука - (...)%, власничко учешће Триглав осигурање а.д., Бања Лука

1.1.1. Привредни субјекат Триглав осигурање д.д., Сарајево

Привредни субјекат Триглав осигурање д.д., Сарајево, Улица Долина 8, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина је уписан у регистру Општинског суда у Сарајеву, под матичним бројем: 65-02-0005-11.

Привредни субјекат Триглав осигурање остварује удио у власничкој структури капитала сљедећих привредних субјеката (повезана привредна друштва):

- Аутоцентер БХ д.о.о., Сарајево - (...)%, власничко учешће Триглав осигурање д.д., Сарајево
- Сарајевостан д.д., Сарајево - (...)%, власничко учешће Триглав осигурање д.д., Сарајево
- Унис аутомобили и дијелови д.о.о., Сарајево - (...)%, власничко учешће Триглав осигурање д.д., Сарајево
- ТРИГЛАВ САВЈЕТОВАЊЕ д.о.о. Сарајево - (...)%, власничко учешће Триглав осигурање д.д.

2. Правни основ предметне трансакције

Правни основ предметне трансакције је куповина акција преко Сарајевске берзе, и то на основу Налога за куповини вриједносних папира број: 151348 издатог Raiffeisen Bank д.д. БиХ, дана 18.01.2017.године од стране привредног субјекта Триглав ИНТ, а за куповину редовних акција привредног субјекта Триглав осигурање. Предметна трансакција представља повећање власничког учешћа привредног субјекта Триглав ИНТ од (...)%, односно гласачког права од (...)%, у привредном субјекту Триглав осигурање д.д. на (...)%, власничког учешћа.

3. Оцјена предметне трансакције

Анализом достављених података и документације, Конкуренијски савјет је утврдио да предметна трансакција не испуњава услове из члана 12. став (1) Закона, јер неће доћи до стицања контроле или доминантног утицаја привредног субјекта Триглав ИНТ над привредним субјектом Триглав осигурање, обзиром да је Подносилац пријаве од раније власник (...)%, акција у основном капиталу, односно гласачког права од (...)%, у привредном субјекту Триглав осигурање.

На основу наведеног, привредни субјекат Триглав ИНТ није био у обавези поднијети пријаву концентрације, те је Конкуренијски савјет одлучио као у диспозитиву овог Закључка.

4. Административна такса

Подносилац Пријаве на овај Закључак, у складу са чланом 2. Тарифни број 108. тачка д) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06 и 18/11) дужан је платити административну таксу у укупном износу од 1.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

5. Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Закључка.

Број УП 04-26-1-003-8/17
28. фебруара 2017. године
Сарајево

Предсједник
Мр **Аријана Регода-Дражић**, с. р.

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (2), а у вези с чланом 12. Закона о конкуренцији ("Службени гласник

¹ (...) * Подаци представљају пословну тајну

BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije privrednog subjekta Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija zaprimljenoj dana 27.01.2017. godine pod brojem: UP 04-26-1-003-1/17, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na 141. (stotinučetredesetprvoj) sjednici održanoj dana 28.02.2017. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Odbacuje se Prijava koncentracije privrednog subjekta Triglav INT d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, radi nepostojanja koncentracije u smislu člana 12. stav (1) Zakona o konkurenciji.
2. Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 27.01.2017. godine, zaprimilo Prijavu koncentracije (u daljem tekstu: Prijava) broj: UP 04-26-1-003-1/17, privrednog subjekta Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija (u daljem tekstu: Triglav INT ili Podnosilac prijave), koja predstavlja povećanje vlasničkog udjela od (...) *% , odnosno glasačkog prava od (...) *% u privrednom subjektu Triglav osiguranje d.d. Dolina 8, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: Triglav osiguranje ili ciljno društvo) na (...) *% vlasničkog udjela.

Nakon izvršenog uvida u Prijavu, Konkurencijsko vijeće je dana 23.02.2017. godine, Podnosiocu prijave izdao Potvrdu o prijemu uredne i kompletne prijave broj: UP 04-26-1-003-6/17 u smislu člana 30. stav (3) Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon).

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene predmetne transakcije utvrdilo sljedeće činjenice:

Prijava je podnesena u roku u smislu člana 16. stav (2) Zakona.

1. Učesnici predmetne transakcije

Učesnici koncentracije su privredni subjekt Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22,1000 Ljubljana, Slovenija i Triglav osiguranje d.d., Sarajevo, Ulica Dolina 8, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

1.1. Privredni subjekt Triglav INT d.d. Ljubljana

Privredni subjekt Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22,1000 Ljubljana, Republika Slovenija je upisan u Poslovnom registru Slovenija 19.11.2010. godine pod matičnim brojem: 3852750000.

Podnosilac Prijave ostvaruje udio u vlasničkoj strukturi kapitala sljedećih privrednih subjekata (povezana privredna društva):

- Triglav Osiguranje a.d., Banja Luka -(...) *% vlasnički udio
- Triglav Auto d.o.o., Banja Luka -(...) *% vlasnički udio Triglav osiguranje a.d., Banja Luka

1.1.1. Privredni subjekt Triglav osiguranje d.d., Sarajevo

Privredni subjekt Triglav osiguranje d.d., Sarajevo, Ulica Dolina 8, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina je upisan u registru Općinskog suda u Sarajevu, pod matičnim brojem: 65-02-0005-11.

Privredni subjekt Triglav osiguranje ostvaruje udio u vlasničkoj strukturi kapitala sljedećih privrednih subjekata (povezana privredna društva):

- Autocenter BH d.o.o., Sarajevo - (...) *% vlasnički udio Triglav osiguranje d.d., Sarajevo
- Sarajevostan d.d., Sarajevo - (...) *% vlasnički udio Triglav osiguranje d.d., Sarajevo
- Unis automobili i dijelovi d.o.o., Sarajevo - (...) *% vlasnički udio Triglav osiguranje d.d., Sarajevo
- TRIGLAV SAVJETOVANJE d.o.o. Sarajevo - (...) *% vlasnički udio Triglav osiguranje d.d.

2. Pravni osnov predmetne transakcije

Pravni osnov predmetne transakcije je kupovina dionica preko Sarajevske berze, i to na osnovu Naloga za kupovinu vrijednosnih papira broj: 151348 izdatog Raiffeisen Bank d.d. BiH, dana 18.01.2017.godine od strane privrednog subjekta Triglav INT, a za kupovinu redovnih dionica privrednog subjekta Triglav osiguranje. Predmetna transakcija predstavlja povećanje vlasničkog udjela privrednog subjekta Triglav INT od (...) *% , odnosno glasačkog prava od (...) *% u privrednom subjektu Triglav osiguranje d.d. na (...) *% vlasničkog udjela.

3. Ocjena predmetne transakcije

Analizom dostavljenih podataka i dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predmetna transakcija ne ispunjava uslove iz člana 12. stav (1) Zakona, jer neće doći do sticanja kontrole ili dominantnog uticaja privrednog subjekta Triglav INT nad privrednim subjektom Triglav osiguranje, obzirom da je Podnosilac prijave od ranije vlasnik (...) *% dionica u osnovnom kapitalu, odnosno glasačkog prava od (...) *% u u privrednom subjektu Triglav osiguranje.

Na osnovu navedenog, privredni subjekt Triglav INT nije bio u obavezi podnijeti prijavu koncentracije, te je Konkurencijsko savjet odlučio kao u dispozitivu ovog Zaključka.

4. Administrativna taksa

Podnosilac Prijave na ovaj Zaključak, u skladu sa članom 2. Tarifni broj 108. tačka d) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11) dužan je platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 1.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

5. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj UP 04-26-1-003-8/17
28. februara 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Mr. **Arijana Regoda-
Dražić**, s. r.

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (2), a u svezi s člankom 12. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), rješavajući po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija zaprimljenoj dana 27.01.2017. godine pod brojem: UP 04-26-1-003-1/17, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na 141. (stotinučetredesetprvoj) sjednici održanoj dana 28.02.2017. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Odbacuje se Prijava koncentracije gospodarskog subjekta Triglav INT d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija, radi nepostojanja koncentracije u smislu članka 12. stavak (1) Zakona o konkurenciji.

¹ (...) * Podaci predstavljaju poslovnu tajnu

2. Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 27.01.2017. godine, zaprimio Prijavu koncentracije (u daljnjem tekstu: Prijava) broj: UP 04-26-1-003-1/17, gospodarskog subjekta Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija (u daljnjem tekstu: Triglav INT ili Podnosilac prijave), koja predstavlja povećanje vlasničkog udjela od (...) * 1%, odnosno glasačkog prava od (...) * % u gospodarskom subjektu Triglav osiguranje d.d. Dolina 8, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Triglav osiguranje ili ciljno društvo) na (...) * % vlasničkog udjela.

Nakon izvršenog uvida u Prijavu, Konkurencijsko vijeće je dana 23.02.2017. godine, Podnositelju prijave izdalo Potvrdu o primitku uredne i kompletne prijave broj: UP 04-26-1-003-6/17 u smislu članka 30. stavak (3) Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon).

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene predmetne transakcije utvrdilo slijedeće činjenice:

Prijava je podnesena u roku u smislu članka 16. stavak (2) Zakona.

1. Sudionici predmetne transakcije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekt Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Slovenija i Triglav osiguranje d.d., Sarajevo, Ulica Dolina 8, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

1.1. Gospodarski subjekt Triglav INT d.d. Ljubljana

Gospodarski subjekt Triglav INT, holdinška družba d.d., Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija je upisan u Poslovnom registru Slovenija 19.11.2010. godine pod matičnim brojem: 3852750000.

Podnositelj Prijave ostvaruje udjel u vlasničkoj strukturi kapitala slijedećih gospodarskih subjekata (povezana gospodarska društva):

- Triglav Osiguranje a.d., Banja Luka - (...) * % vlasnički udjel
- Triglav Auto d.o.o., Banja Luka - (...) * % vlasnički udjel Triglav osiguranje a.d., Banja Luka

1.1.1. Gospodarski subjekt Triglav osiguranje d.d., Sarajevo

Gospodarski subjekt Triglav osiguranje d.d., Sarajevo, Ulica Dolina 8, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina je upisan u registru Općinskog suda u Sarajevu, pod matičnim brojem: 65-02-0005-11.

Gospodarski subjekt Triglav osiguranje ostvaruje udio u vlasničkoj strukturi kapitala slijedećih gospodarskih subjekata (povezana gospodarska društva):

- Autocenter BH d.o.o., Sarajevo - (...) * % vlasnički udjel Triglav osiguranje d.d., Sarajevo
- Sarajevostan d.d., Sarajevo - (...) * % vlasnički udjel Triglav osiguranje d.d., Sarajevo
- Unis automobili i dijelovi d.o.o., Sarajevo - (...) * % vlasnički udjel Triglav osiguranje d.d., Sarajevo
- TRIGLAV SAVJETOVANJE d.o.o. Sarajevo - (...) * % vlasnički udjel Triglav osiguranje d.d.

2. Pravni temelj predmetne transakcije

Pravni temelj predmetne transakcije je kupovina dionica preko Sarajevske berze, i to na temelju Naloga za kupovinu vrijednosnih papira broj: 151348 izdatog Raiffeisen Bank d.d.

BiH, dana 18.01.2017.godine od strane gospodarskog subjekta Triglav INT, a za kupovinu redovitih dionica gospodarskog subjekta Triglav osiguranje. Predmetna transakcija predstavlja povećanje vlasničkog udjela gospodarskog subjekta Triglav INT od (...) * %, odnosno glasačkog prava od (...) * % u gospodarskom subjektu Triglav osiguranje d.d. na (...) * % vlasničkog udjela.

3. Ocjena predmetne transakcije

Analizom dostavljenih podataka i dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predmetna transakcija ne ispunjava uvjete iz članka 12. stavak (1) Zakona, jer neće doći do stjecanja kontrole ili vladajućeg utjecaja gospodarskog subjekta Triglav INT nad gospodarskim subjektom Triglav osiguranje, obzirom da je Podnositelj prijave od ranije vlasnik (...) * % dionica u temeljnom kapitalu, odnosno glasačkog prava od (...) * % u gospodarskom subjektu Triglav osiguranje.

Na temelju navedenog, gospodarski subjekt Triglav INT nije bio u obvezi podnijeti prijavu koncentracije, te je Konkurencijsko vijeće odlučilo kao u izreci ovog Zaključka.

4. Administrativna pristojba

Podnositelj Prijave na ovaj Zaključak, sukladno članku 2. Tarifni broj 108. točka d) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11) dužan je platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 1.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

5. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj UP 04-26-1-003-8/17
28. veljače 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Mr. **Arijana Regoda-
Dražić**, v. r.

537

Konkurencijski savjet Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tачка e), člana 42. stav (2) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) и člana 206. stav (1) Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у upravnom postupku доношења допунског рјешења, покренуто по Захтјеву привредног субјекта "ORTHO LIFE" д.о.о. Бихаћ, ул. Сарајевска број 8., 77 000 Бихаћ, Босна и Херцеговина, заступан по Санину Пешти, адвокату из Сарајева, на 1. (првој) сједници одржаној дана 04.05.2017. године, донијело је

ЗАКЉУЧАК

1. Захтјев за доношење допунског рјешења привредног субјекта "ORTHO LIFE" д.о.о. Бихаћ, у поступку који се води пред Конкурецијским савјетом Босне и Херцеговине под бројем: 02-26-2-013-И/16, одбија се као неоснован.
2. Овај Закључак биће објављен у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкурецијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкурецијски савјет) је дана 07.03.2017. године, под бројем 02-26-2-013-61-И/16, запримио Захтјев за доношење допунског рјешења (у даљем тексту: Захтјев) поднесен од стране привредног субјекта "ORTHO LIFE"

¹ (...) * Podaci predstavljaju poslovnu tajnu

д.о.о. Бихаћ, ул. Сарајевска број 8., 77 000 Бихаћ, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: Ortho Life или Подносилац захтјева), путем адвоката Пешто Санина, ул. Цициковац бр. 8, 71 000 Сарајево којим на основу члана 206. став (1) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16 - у даљем тексту: Закон о управном поступку) предлаже доношење допунског рјешења.

У предметном Захтјеву се наводи да је Конкурентијски савјет Рјешењем број: 02-26-2-013-58-II/16 од дана 28.02.2017. године (у даљем тексту: Рјешење), у тачкама 1. до 3. диспозитива одбило захтјев привредног субјекта Ortho Life поднесен против Завода здравственог осигурања Унско-санског кантона ул. 5 Корпуса 10, 77 000 Бихаћ, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: Завод) као неоснован у дијелу који се односи на повреду одредби члана 4. став (1) тачке б), ц) и д) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09 - у даљем тексту: Закон), односно члана 10. став (2) тачке а), б) и ц) Закона, као и дио захтјева за накнаду трошкова поступка.

Подносилац захтјева сматра да Конкурентијски савјет у Рјешењу није одлучио о тачки V петита захтјева у којој се тражи да Конкурентијски савјет наложи "Заводу здравственог осигурања Унско-санског кантона, ул. 5 Корпуса 10., 77 000 Бихаћ, Босна и Херцеговина, да почев од дана правоснажности и извршности рјешења, у овој правној ствари, омогући свим привредним субјектима који су регистровани као произвођачи и испоручиоци/дистрибутери ортопедских и других помагала код Агенције за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине, односно привредним субјектима који посједују одговарајућа одобрења за рад Агенције за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине за обављање дјелатности производње и испоруке ортопедских и других помагала, закључење уговора о производњи и испоруци свих ортопедских и других помагала, зубнопротетске помоћи и зубнопротетских надомјестака који се обезбеђују у Заводу здравственог осигурања Унско-санског кантона на терет новчаних средстава тог Завода".

Конкурентијски савјет је на 141. (стотинчетрдесет-првој) сједници одржаној дана 28.02.2017. године донио Рјешење којим је одбијен захтјев привредног субјекта Ortho Life поднесен против Завода, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тачке б), ц) и д) Закона, односно утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став (2) тачке а), б) и ц) Закона, као неоснован.

Конкурентијски савјет је у Рјешењу утврдио, да Завод као орган управе није учесник на релевантном тржишту, односно не обавља дјелатност која има економски карактер и не испуњава основи услов за злоупотребу доминантног положаја – нема доминантан положај на тржишту производње и испоруке ортопедских и других помагала на подручју Унско-санског кантона предвиђених Одлуком о обиму права на кориштење ортопедских и других помагала, зубнопротетске помоћи и зубнопротетских надомјестака који се обезбеђују у Заводу здравственог осигурања Унско-санског кантона ("Службени гласник Унско-санског кантона", бр. 8/10 и 19/11) којом је утврђена јединствена Листа помагала, зубнопротетских средстава, санитарних спрјечава и ендопротеза у којој су утврђени рокови трајања, стандарди за материјал од којег се израђују и висина учешћа Завода у њиховој набавци, те је у тачки 2. диспозитива Рјешења од 28.02.2017. године одбило захтјев као неоснован.

Чланом 11. став (1) тачка а) Закона, прописано је да Конкурентијски савјет на основу чл. 9 и 10. Закона, доноси

рјешење којим утврђује доминантан положај и поступање привредних субјеката којим се злоупотребљава тај положај и спрјечава, ограничава или нарушава тржишна конкуренција, те трајање таквог понашања.

Члан 11. став (1) тачке ц) и д) Закона прописују да Конкурентијски савјет у рјешењу одређује рокове и мјере за отклањање штетних посљедица поступања привредног субјекта код злоупотребе доминантног положаја, као и друге одговарајуће мјере које доприносе осигуравању конкуренције између привредних субјеката на релевантном тржишту, те рокове за њихово доношење. Обзиром да Конкурентијски савјет у предметном поступку није утврдио да Завод има доминантан положај на релевантном тржишту, па самим тим је утврдио да није било повреде члана 10. Закона од стране Завода, Захтјев привредног субјекта Ortho Life у смислу члана 11. став (1) Закона, а у вези са чланом 206. став (1) Закона о управном поступку, је неоснован.

Конкурентијски савјет, напомиње да је дана 10.04.2017. године, под бројем: 02-26-2-013-64-II/16 запримио Тужбу привредног субјекта Ortho Life, заступаног по Санину Пешти, адвокату из Сарајева, којом је покренут управни спор против Рјешења Конкурентијског савјета. Конкурентијски савјет је у складу са чланом 28. став (2) и (3) Закона о управним споровима ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 88/07, 83/08 и 74/10), дана 26.04.2017. године, дао Одговор на тужбу: број 02-26-2-013-65-II/16.

Имајући у виду наведено, Конкурентијски савјет је одлучио као у тачки I. диспозитива овога Закључка.

Поука о правном лијеку

Против овога Закључка није дозвољена жалба. Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овог Закључка.

Број 02-26-2-013-67-II/16
04. маја 2017. године
Сарајево

Предсједница
Мр **Аријана Регода-Дражић**, с. р.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (2) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i člana 206. stav (1) Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u upravnom postupku donošenja dopunskog rješenja, pokrenutom po Zahtjevu privrednog subjekta "ORTHO LIFE" d.o.o. Bihać, ul. Sarajevska broj 8., 77 000 Bihać, Bosna i Hercegovina, zastupan po Saninu Pešti, advokatu iz Sarajeva, na 1. (prvoj) sjednici održanoj dana 04.05.2017. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Zahtjev za donošenje dopunskog rješenja privrednog subjekta "ORTHO LIFE" d.o.o. Bihać, u postupku koji se vodi pred Konkurencijskim vijećem Bosne i Hercegovine pod brojem 02-26-2-013-II/16, odbija se kao neosnovan.
2. Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 07.03.2017. godine, pod brojem 02-26-2-013-61-II/16, zaprimilo Zahtjev za donošenje dopunskog rješenja (u daljem tekstu: Zahtjev) podnesen od strane privrednog subjekta "ORTHO LIFE" d.o.o. Bihać, ul. Sarajevska broj 8., 77 000 Bihać, Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu:

Ortho Life ili Podnosilac zahtjeva), putem advokata Pešto Sanina, ul. Džidžikovac br. 8, 71 000 Sarajevu kojim na osnovu člana 206. stav (1) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16 - u daljem tekstu: Zakon o upravnom postupku) predlaže donošenje dopunskog rješenja.

U predmetnom Zahtjevu se navodi da je Konkurencijsko vijeće Rješenjem broj 02-26-2-013-58-II/16 od dana 28.02.2017. godine (u daljem tekstu: Rješenje), u tačkama 1. do 3. dispozitiva odbilo zahtjev privrednog subjekta Ortho Life podnesen protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona ul. 5 Korpusa 10, 77 000 Bihac, Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: Zavod) kao neosnovan u dijelu koji se odnosi na povredu odredbi člana 4. stav (1) tačke b), c) i d) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09 - u daljem tekstu: Zakon), odnosno člana 10. stav (2) tačke a), b) i c) Zakona, kao i dio zahtjeva za naknadu troškova postupka.

Podnosilac zahtjeva smatra da Konkurencijsko vijeće u Rješenju nije odlučilo o tački V petita zahtjeva u kojoj se traži da Konkurencijsko vijeće naloži "Zavodu zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona, ul. 5 Korpusa 10., 77 000 Bihac, Bosna i Hercegovina, da počev od dana pravosnažnosti i izvršnosti rješenja, u ovoj pravnoj stvari, omogućiti svim privrednim subjektima koji su registrirani kao proizvođači i isporučioци/distributeri ortopedskih i drugih pomagala kod Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, odnosno privrednim subjektima koji posjeduju odgovarajuća odobrenja za rad Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine za obavljanje djelatnosti proizvodnje i isporuke ortopedskih i drugih pomagala, zaključenje ugovora o proizvodnji i isporuci svih ortopedskih i drugih pomagala, zubnoprortetske pomoći i zubnoprortetskih nadomjestaka koji se obezbjeđuju u Zavodu zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona na teret novčanih sredstava tog Zavoda".

Konkurencijsko vijeće je na 141. (stotinučetdesetprvoj) sjednici održanoj dana 28.02.2017. godine donijelo Rješenje kojim je odbijen zahtjev privrednog subjekta Ortho Life podnesen protiv Zavoda, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav (1) tačke b), c) i d) Zakona, odnosno utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav (2) tačke a), b) i c) Zakona, kao neosnovan.

Konkurencijsko vijeće je u Rješenju utvrdilo, da Zavod kao organ uprave nije učesnik na relevantnom tržištu, odnosno ne obavlja djelatnost koja ima ekonomski karakter i ne ispunjava osnovni uslov za zloupotrebu dominantnog položaja - nema dominantan položaj na tržištu proizvodnje i isporuke ortopedskih i drugih pomagala na području Unsko-sanskog kantona predviđenih Odlukom o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubnoprortetske pomoći i zubnoprortetskih nadomjestaka koji se obezbjeđuju u Zavodu zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj 8/10 i 19/11) kojom je utvrđena jedinstvena Lista pomagala, zubnoprortetskih sredstava, sanitarnih sprava i endoproteza u kojoj su utvrđeni rokovi trajanja, standardi za materijal od kojeg se izrađuju i visina učešća Zavoda u njihovoj nabavci, te je u tački 2. dispozitiva Rješenja od 28.02.2017. godine odbilo zahtjev kao neosnovan.

Članom 11. stav (1) tačka a) Zakona, propisano je da Konkurencijsko vijeće na osnovu čl. 9. i 10. Zakona, donosi rješenje kojim utvrđuje dominantan položaj i postupanje privrednih subjekata kojim se zloupotrebljava taj položaj i sprječava, ograničava ili narušava tržišna konkurencija, te trajanje takvog ponašanja.

Član 11. stav (1) tačke c) i d) Zakona propisuju da Konkurencijsko vijeće u rješenju određuje rokove i mjere za otklanjanje štetnih posljedica postupanja privrednog subjekta kod

zloupotrebe dominantnog položaja, kao i druge odgovarajuće mjere koje doprinose osiguravanju konkurencije između privrednih subjekata na relevantnom tržištu, te rokove za njihovo donošenje. Obzirom da Konkurencijsko vijeće u predmetnom postupku nije utvrdilo da Zavod ima dominantan položaj na relevantnom tržištu, pa samim tim je utvrdilo da nije bilo povrede člana 10. Zakona od strane Zavoda, Zahtjev privrednog subjekta Ortho Life u smislu člana 11. stav (1) Zakona, a u vezi sa članom 206. stav (1) Zakona o upravnom postupku, je neosnovan.

Konkurencijsko vijeće, napominje da je dana 10.04.2017. godine, pod brojem 02-26-2-013-64-II/16 zaprimilo Tužbu privrednog subjekta Ortho Life, zastupanog po Saninu Pešti, advokatu iz Sarajeva, kojom je pokrenut upravni spor protiv Rješenja Konkurencijskog vijeća. Konkurencijsko vijeće je u skladu sa članom 28. stav (2) i (3) Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10), dana 26.04.2017. godine, dalo Odgovor na tužbu broj 02-26-2-013-65-II/16.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovoga Zaključka.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Zaključka nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj 02-26-2-013-67-II/16
04. maja 2017. godine
Sarajevo

Predsjednica
Mr. **Arijana Regoda-**
Dražić, s. r.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) tačka e), članka 42. stavak (2) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i članka 206. stavak (1) Zakona o upravnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u upravnom postupku donošenja dopunskog rješenja, pokrenutom po Zahtjevu gospodarskog subjekta "ORTHO LIFE" d.o.o. Bihac, ul. Sarajevska broj 8., 77 000 Bihac, Bosna i Hercegovina, zastupan po Saninu Pešti, odvjetniku iz Sarajeva, na 1. (prvoj) sjednici održanoj dana 04.05.2017. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Zahtjev za donošenje dopunskog rješenja gospodarskog subjekta "ORTHO LIFE" d.o.o. Bihac, u postupku koji se vodi pred Konkurencijskim vijećem Bosne i Hercegovine pod brojem: 02-26-2-013-II/16, odbija se kao neutemeljen.
2. Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 07.03.2017. godine, pod brojem 02-26-2-013-61-II/16, zaprimilo Zahtjev za donošenje dopunskog rješenja (u daljnjem tekstu: Zahtjev) podnesen od strane gospodarskog subjekta "ORTHO LIFE" d.o.o. Bihac, ul. Sarajevska broj 8., 77 000 Bihac, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Ortho Life ili Podnositelj zahtjeva), putem odvjetnika Pešto Sanina, ul. Džidžikovac br. 8, 71 000 Sarajevo kojim na temelju članka 206. stavak (1) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16 - u daljnjem tekstu: Zakon o upravnom postupku) predlaže donošenje dopunskog rješenja.

U predmetnom Zahtjevu se navodi da je Konkurencijsko vijeće Rješenjem broj: 02-26-2-013-58-II/16 od dana 28.02.2017.

godine (u daljnjem tekstu: Rješenje), u točkama 1. do 3. izreke odbilo zahtjev gospodarskog subjekta Ortho Life podnesen protiv Zavoda zdravstvenog osiguranja Unsko-sanske županije ul. 5 Korpusa 10, 77 000 Bihać, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Zavod) kao neutemeljen u dijelu koji se odnosi na povredu odredbi članka 4. stavak (1) točke b), c) i d) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09 - u daljnjem tekstu: Zakon), odnosno članka 10. stavak (2) točke a), b) i c) Zakona, kao i dio zahtjeva za naknadu troškova postupka.

Podnositelj zahtjeva smatra da Konkurencijsko vijeće u Rješenju nije odlučilo o točki V petita zahtjeva u kojoj se traži da Konkurencijsko vijeće naloži "Zavodu zdravstvenog osiguranja Unsko-sanske županije, ul. 5 Korpusa 10., 77 000 Bihać, Bosna i Hercegovina, da počev od dana pravosnažnosti i izvršnosti rješenja, u ovoj pravnoj stvari, omogućiti svim gospodarskim subjektima koji su registrirani kao proizvođači i isporučioци/distributeri ortopedskih i drugih pomagala kod Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, odnosno gospodarskim subjektima koji posjeduju odgovarajuća odobrenja za rad Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine za obavljanje djelatnosti proizvodnje i isporuke ortopedskih i drugih pomagala, zaključenje ugovora o proizvodnji i isporuci svih ortopedskih i drugih pomagala, zubnoproteške pomoći i zubnoproteških nadomjestaka koji se obezbjeđuju u Zavodu zdravstvenog osiguranja Unsko-sanske županije na teret novčanih sredstava tog Zavoda".

Konkurencijsko vijeće je na 141. (stotinučetrestprvoj) sjednici održanoj dana 28.02.2017. godine donijelo Rješenje kojim je odbijen zahtjev gospodarskog subjekta Ortho Life podnesen protiv Zavoda, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz članka 4. stavak (1) točke b), c) i d) Zakona, odnosno utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak (2) točke a), b) i c) Zakona, kao neutemeljen.

Konkurencijsko vijeće je u Rješenju utvrdilo, da Zavod kao organ uprave nije sudionik na mjerodavnom tržištu, odnosno ne obavlja djelatnost koja ima ekonomski karakter i ne ispunjava temeljni uvjet za zlouporabu vladajućeg položaja - nema vladajući položaj na tržištu proizvodnje i isporuke ortopedskih i drugih pomagala na području Unsko-sanske županije predviđenih Odlukom o opsegu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubnoproteške pomoći i zubnoproteških nadomjestaka koji se obezbjeđuju u Zavodu zdravstvenog osiguranja Unsko-sanske županije ("Službeni glasnik Unsko-sanske županije", br. 8/10 i 19/11) kojom je utvrđena jedinstvena Lista pomagala, zubnoproteških sredstava, sanitarnih sprava i endoproteza u kojoj su utvrđeni rokovi trajanja, standardi za materijal od kojeg se izrađuju i visina udjela Zavoda u njihovoj nabavi, te je u tački 2. izreke Rješenja od 28.02.2017. godine odbilo zahtjev kao neutemeljen.

Člankom 11. stavak (1) točka a) Zakona, propisano je da Konkurencijsko vijeće na temelju čl. 9. i 10. Zakona, donosi rješenje kojim utvrđuje vladajući položaj i postupanje gospodarskih subjekata kojim se zlouporabljuje taj položaj i sprječava, ograničava ili narušava tržišna konkurencija, te trajanje takvog ponašanja.

Članak 11. stavak (1) točke c) i d) Zakona propisuju da Konkurencijsko vijeće u rješenju određuje rokove i mjere za otklanjanje štetnih posljedica postupanja gospodarskog subjekta kod zlouporabe vladajućeg položaja, kao i druge odgovarajuće mjere koje doprinose osiguravanju konkurencije između gospodarskih subjekata na mjerodavnom tržištu, te rokove za njihovo donošenje. Obzirom da Konkurencijsko vijeće u predmetnom postupku nije utvrdilo da Zavod ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu, pa samim tim je utvrdilo da nije bilo povrede članka 10. Zakona od strane Zavoda, Zahtjev gospodarskog subjekta Ortho Life u smislu članka 11. stavak (1)

Zakona, a u svezi sa člankom 206. stavak (1) Zakona o upravnom postupku, je neutemeljen.

Konkurencijsko vijeće, napominje da je dana 10.04.2017. godine, pod brojem 02-26-2-013-64-II/16 zaprimilo Tužbu gospodarskog subjekta Ortho Life, zastupanog po Saninu Pešti, odvjetniku iz Sarajeva, kojom je pokrenut upravni spor protiv Rješenja Konkurencijskog vijeća. Konkurencijsko vijeće je sukladno članku 28. stavak (2) i (3) Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik BiH", br. 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10), dana 26.04.2017. godine, dalo Odgovor na tužbu broj 02-26-2-013-65-II/16.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u točki 1. izreke ovoga Zaključka.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Zaključka nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj 02-26-2-013-67-II/16
04. svibnja 2017. godine
Sarajevo

Predsjednica
Mr. **Arijana Regoda-
Dražić**, v. r.

538

Конкyрyнцијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е) Закона о конкуренцији ("Слyжбени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) и члана 122. ст. (1) и (2) Закона о управном поступку ("Слyжбени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 41/13 и 40/16) у предмету који се води на основу Закљyчка о покретању поступка број: 04-26-3-030-8-II/16 од 24.01.2017. године донесеном по Захтјеву за покретање поступка привредног субјекта "Telemach" д.о.о. Сарајево, Цемала Биједића број 216, 71000 Сарајево, заступан по Нихаду Сијерчићу, адвокату из Сарајева, против привредних субјеката "Tibra - Pacific" д.о.о. Кисељак, Јосипа Бана Јелачића бб, 71250 Кисељак, "Нова Отока" д.о.о. Кисељак, Јосипа Бана Јелачића бб, 71250 Кисељак, "ВН Telecom" д.д. Сарајево, Франца Лехара 7, 71000 Сарајево и "Логософт" д.о.о. Сарајево, Игманска 9, 71000 Сарајево, ради утврђивања постојања забрањеног споразума, на 2. (другој) сједници одржаној дана 08.05.2017. године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Поступак се обуставља.
2. Овај Закљyчук је коначан и биће објављен у "Слyжбеном гласнику БиХ", слyжбеним гласницима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкyрyнцијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкyрyнцијски савјет) је дана 26.08.2016. године под бројем: 04-26-3-030-II/16 запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) привредног субјекта "Telemach" д.о.о. Сарајево (у даљем тексту: Подносилац захтјева или "Telemach") против привредних субјеката "Tibra - Pacific" д.о.о. Кисељак, Јосипа Бана Јелачића бб, 71250 Кисељак (у даљем тексту: "Тибра"), "Нова Отока" д.о.о. Кисељак, Јосипа Бана Јелачића бб, 71250 Кисељак (у даљем тексту: "Нова Отока"), "ВН Telecom" д.д. Сарајево, Франца Лехара 7, 71000 Сарајево (у даљем тексту: "ВН Telecom") и "Логософт" д.о.о. Сарајево, Игманска 9, 71000 Сарајево (у даљем тексту: Логософт"), ради утврђивања постојања забрањеног споразума у смислу члана 4. Закона о конкуренцији ("Слyжбени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09).

Подносилац захтјева је допунио Захтјев поднеском бројем 04-26-3-030-1-II/16 дана 07.09.2016. године и поднеском бројем: 04-26-3-030-5-II/16 дана 24.11.2016. године.

Увидом у поднесени Захтјев и допуне Захтјева, Конкурентијски савјет је утврдио да је исти комплетан, те је Подносиоцу захтјева у складу са чланом 28. став (3) Закона издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, број: 04-26-3-030-6-II/16 од 24.01.2017. године.

Подносилац захтјева сматра да је дошло до закључивања забрањеног споразума између привредних субјеката "Тибра", "Нова Отока", "ВН Telecom" и "Логософт", са негативним ефектима на релевантним тржиштима везаним за пружање телекомуникационих услуга крајњим корисницима (станарима) у Сарајеву у оквиру стамбено - пословног комплекса "Нова Отока" и то на тржишту дистрибуције аудио - визуелних медијских садржаја, приступа Интернету и фиксне телефоније.

Под услугом дистрибуције аудио - визуелних медијских садржаја" Подносилац захтјева подразумијева аудио - визуелни садржај који се дистрибуира путем CATV и IPTV технологије, јер сматра да DTH сателитска платформа, као технологија за дистрибуцију медијског садржаја, није замјенива са друге двије технологије (кабловска и IPTV) из разлога што се код DTH технологије ради о једносмјерном преносу, који не може бити повезан са услугама Интернет или фиксне телефоније, те за разлику од кабловске TV и IPTV-а, DTH не подржава модерне телевизијске технологије, као што су интерактивна ТВ или VoD.

У складу са напријед наведеним Подносилац захтјева је затражио да Конкурентијски савјет донесе закључак о покретању поступка против привредних субјеката "Тибра", "Нова Отока", "ВН Telecom" и "Логософт" због закључења забрањеног споразума у смислу члана 4. Закона, јер постоји основана сумња да Противне стране значајно спречавају, ограничавају односно нарушавају тржишну конкуренцију.

Подносилац захтјева је предложио да Конкурентијски савјет утврди да су Противне стране закључиле забрањени споразум односно да су ограничиле производњу, тржиште или технички развој у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона, те да су примјениле различите услове за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију у смислу члана 4. став (1) тачка д) Закона.

У вези са наведеним, Подносилац захтјева предлаже да Конкурентијски савјет, поред евентуалног изрицања новчане казне у смислу члана 48. Закона, наложи Противним странама да своје понашање на тржишту ускладе са одредбама Закона, те прекину са даљим кршењем истог, односно да омогуће прикључак стамбено - пословног објекта "Нова Отока" на телекомуникациону мрежу свих заинтересованих оператора под фер и транспарентним условима.

На основу достављених података и документације Конкурентијски савјет је оцијенио да није могуће безведеног поступка утврдити постојање повреда Закона на које Подносилац захтјева указује, те је дана 24.01.2017. године донио Закључак о покретању поступка број: 04-26-3-030-8-II/16.

Конкурентијски савјет је, у складу са чланом 33. Закона, Захтјев и Закључак о покретању поступка дана 25.01.2017. године доставио на одговор привредном субјекту "Тибра" (акт број: 04-26-3-030-13-I/16), привредном субјекту "Нова Отока" (акт број: 04-26-3-030-14-I/16), привредном субјекту "ВН Telecom" (акт број: 04-26-3-030-15-I/16), привредном субјекту "Логософт" (акт број: 04-26-3-030-16-I/16).

Закључак је такође достављен и Подносиоцу захтјева актом број: 04-26-3-030-12-I/16 од 24.01.2017. године.

Дана 24.03.2017. године Подносилац захтјева је поднеском запримљеним под бројем: 04-26-3-030-27-II/16 обавијестио Конкурентијски савјет да одустаје од Захтјева с обзиром да му се након доношења Закључка о покретању поступка обратио привредни субјекат "Нова Отока" са понудом за закључење уговора који по њиховим наводима садржи исте услове као раније закључени уговори са привредним субјектима "ВН Telecom" и "Логософт".

Подносилац захтјева је понуду прихватио и дана 24.03.2017. године закључио уговор са привредним субјектом "Нова Отока", чиме су разлози због којих је поднио Захтјев отклоњени, те исти нема правни интерес за даље вођење и судјеловање у предметном поступку.

У складу са чланом 122. став (1) Закона о управном поступку, странка може одустати од свог захтјева током цијелог поступка, а у складу са ставом (2) истог члана, када је поступак покренут поводом захтјева странке, а странка одустане од свог захтјева, орган који води поступак донијет ће закључак којим се поступак обуставља.

У складу са напријед наведеним одлучено је као у диспозитиву.

Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није допуштена жалба. Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Закључка.

Број 04-26-3-030-30-II/16
08. маја 2017. године
Сарајево

Предсједница
Мр **Аријана Регода -
Дражић**, с. р.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i člana 122. st. (1) i (2) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 41/13 i 40/16) u predmetu koji se vodi na osnovu Zaključka o pokretanju postupka broj: 04-26-3-030-8-II/16 od 24.01.2017. godine donesenom po Zahtjevu za pokretanje postupka privrednog subjekta "Telemach" d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića broj 216, 71000 Sarajevo, zastupan po Nihadu Sijerčiću, advokatu iz Sarajeva, protiv privrednih subjekata "Tibra - Pacific" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak, "Nova Otoka" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak, "ВН Telecom" d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo i "Logosoft" d.o.o. Sarajevo, Igmanska 9, 71000 Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma, na 2. (drugoj) sjednici održanoj dana 08.05.2017. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Postupak se obustavlja.
2. Ovaj Zaključak je konačan i bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 26.08.2016. godine pod brojem: 04-26-3-030-II/16 zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljem tekstu: Zahtjev) privrednog subjekta "Telemach" d.o.o. Sarajevo (u daljem tekstu: Podnosilac zahtjeva ili "Telemach") protiv privrednih subjekata "Tibra - Pacific" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak (u daljem tekstu: "Tibra"), "Nova Otoka" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak (u daljem tekstu: "Nova

Otoka"), "BH Telecom" d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: "BH Telecom") i "Logosoft" d.o.o. Sarajevo, Igmanska 9, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Logosoft"), radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu člana 4. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09).

Podnosilac zahtjeva je dopunio Zahtjev podneskom brojem 04-26-3-030-1-II/16 dana 07.09.2016. godine i podneskom broj: 04-26-3-030-5-II/16 dana 24.11.2016. godine.

Uvidom u podneseni Zahtjev i dopune Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je isti kompletan, te je Podnosiocu zahtjeva u skladu sa članom 28. stav (3) Zakona izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog Zahtjeva, broj: 04-26-3-030-6-II/16 od 24.01.2017. godine.

Podnosilac zahtjeva smatra da je došlo do zaključivanja zabranjenog sporazuma između privrednih subjekata "Tibra", "Nova Otoka", "BH Telecom" i "Logosoft", sa negativnim efektima na relevantnim tržištima vezanim za pružanje telekomunikacionih usluga krajnjim korisnicima (stanarima) u Sarajevu u okviru stambeno - poslovnog kompleksa "Nova Otoka" i to na tržištu distribucije audio - vizuelnih medijskih sadržaja, pristupa Internetu i fiksne telefonije.

Pod uslugom distribucije audio - vizuelnih medijskih sadržaja" Podnosilac zahtjeva podrazumijeva audio - vizuelni sadržaj koji se distribuira putem CATV i IPTV tehnologije, jer smatra da DTH satelitska platforma, kao tehnologija za distribuciju medijskog sadržaja, nije zamjenjiva sa druge dvije tehnologije (kablovska i IPTV) iz razloga što se kod DTH tehnologije radi o jednosmjernom prenosu, koji ne može biti povezan sa uslugama Interneta ili fiksne telefonije, te za razliku od kablovske TV i IPTV-a, DTH ne podržava moderne televizijske tehnologije, kao što su interaktivna TV ili VoD.

U skladu sa naprijed navedenim Podnosilac zahtjeva je zatražio da Konkurencijsko vijeće donese zaključak o pokretanju postupka protiv privrednih subjekata "Tibra", "Nova Otoka", "BH Telecom" i "Logosoft" zbog zaključenja zabranjenog sporazuma u smislu člana 4. Zakona, jer postoji osnovana sumnja da Protivne strane značajno sprečavaju, ograničavaju odnosno narušavaju tržišnu konkurenciju.

Podnosilac zahtjeva je predložio da Konkurencijsko vijeće utvrdi da su Protivne strane zaključile zabranjeni sporazum odnosno da su ograničile proizvodnju, tržište ili tehnički razvoj u smislu člana 4. stav (1) tačka b) Zakona, te da su primijenile različite uslove za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju u smislu člana 4. stav (1) tačka d) Zakona.

U vezi sa navedenim, Podnosilac zahtjeva predlaže da Konkurencijsko vijeće, pored eventualnog izricanja novčane kazne u smislu člana 48. Zakona, naloži Protivnim stranama da svoje ponašanje na tržištu usklade sa odredbama Zakona, te prekinu sa daljim kršenjem istog, odnosno da omoguće priključak stambeno - poslovnog objekta "Nova Otoka" na telekomunikacionu mrežu svih zainteresovanih operatera pod fer i transparentnim uslovima.

Na osnovu dostavljenih podataka i dokumentacije Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povreda Zakona na koje Podnosilac zahtjeva ukazuje, te je dana 24.01.2017. godine donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: 04-26-3-030-8-II/16.

Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa članom 33. Zakona, Zahtjev i Zaključak o pokretanju postupka dana 25.01.2017. godine dostavilo na odgovor privrednom subjektu "Tibra" (akt broj: 04-26-3-030-13-I/16), privrednom subjektu "Nova Otoka" (akt broj: 04-26-3-030-14-I/16), privrednom subjektu "BH

Telecom" (akt broj: 04-26-3-030-15-I/16), privrednom subjektu "Logosoft" (akt broj: 04-26-3-030-16-I/16).

Zaključak je također dostavljen i Podnosiocu zahtjeva aktom broj: 04-26-3-030-12-I/16 od 24.01.2017. godine.

Dana 24.03.2017. godine Podnosilac zahtjeva je podneskom zaprimljenim pod brojem: 04-26-3-030-27-II/16 obavijestilo Konkurencijsko vijeće da odustaje od Zahtjeva s obzirom da mu se nakon donošenja Zaključka o pokretanju postupka obratio privredni subjekt "Nova Otoka" sa ponudom za zaključenje ugovora koji po njihovim navodima sadrži iste uslove kao ranije zaključeni ugovori sa privrednim subjektima "BH Telecom" i "Logosoft".

Podnosilac zahtjeva je ponudu prihvatio i dana 24.03.2017. godine zaključio ugovor sa privrednim subjektom "Nova Otoka", čime su razlozi zbog kojih je podnio Zahtjev otklonjeni, te isti nema pravni interes za dalje vođenje i sudjelovanje u predmetnom postupku.

U skladu sa članom 122. stav (1) Zakona o upravnom postupku, stranka može odustati od svog zahtjeva tokom cijelog postupka, a u skladu sa stavom (2) istog člana, kada je postupak pokrenut povodom zahtjeva stranke, a stranka odustane od svog zahtjeva, organ koji vodi postupak donijet će zaključak kojim se postupak obustavlja.

U skladu sa naprijed navedenim odlučeno je kao u dispozitivu.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dopuštena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Zaključka.

Broj 04-26-3-030-30-II/16
08. maja 2017. godine
Sarajevo

Predsjednica
Mr. **Arijana Regoda-
Dražić**, s. r.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) tačka e) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09) i članka 122. st. (1) i (2) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 41/13 i 40/16) u predmetu koji se vodi na temelju Zaključka o pokretanju postupka broj: 04-26-3-030-8-II/16 od 24.01.2017. godine donesenom po Zahtjevu za pokretanje postupka gospodarskog subjekta "Telemach" d.o.o. Sarajevo, Džemala Bijedića broj 216, 71000 Sarajevo, zastupan po Nihadu Sijerčiću, odvjetniku iz Sarajeva, protiv gospodarskih subjekata "Tibra - Pacific" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak, "Nova Otoka" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak, "BH Telecom" d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo i "Logosoft" d.o.o. Sarajevo, Igmanska 9, 71000 Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma, na 2. (drugoj) sjednici održanoj dana 08.05.2017. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Postupak se obustavlja.
2. Ovaj Zaključak je konačan i bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je dana 26.08.2016. godine pod brojem: 04-26-3-030-II/16 zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka (u daljnjem tekstu: Zahtjev) gospodarskog subjekta "Telemach" d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu: Podnositelj zahtjeva ili "Telemach") protiv gospodarskih subjekata "Tibra - Pacific" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak

(u daljnjem tekstu: "Tibra"), "Nova Otoka" d.o.o. Kiseljak, Josipa Bana Jelačića bb, 71250 Kiseljak (u daljnjem tekstu: "Nova Otoka"), "BH Telecom" d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: "BH Telecom") i "Logosoft" d.o.o. Sarajevo, Igmanska 9, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: "Logosoft"), radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu članka 4. Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09).

Podnositelj zahtjeva je dopunio Zahtjev podneskom brojem 04-26-3-030-1-II/16 dana 07.09.2016. godine i podneskom broj: 04-26-3-030-5-II/16 dana 24.11.2016. godine.

Uvidom u podneseni Zahtjev i dopune Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je isti kompletan, te je Podnositelju zahtjeva sukladno članku 28. stavak (3) Zakona izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva, broj: 04-26-3-030-6-II/16 od 24.01.2017. godine.

Podnositelj zahtjeva smatra da je došlo do zaključivanja zabranjenog sporazuma između gospodarskih subjekata "Tibra", "Nova Otoka", "BH Telecom" i "Logosoft", sa negativnim učincima na mjerodavnim tržištima vezanim za pružanje telekomunikacionih usluga krajnjim korisnicima (stanarima) u Sarajevu u okviru stambeno - poslovnog kompleksa "Nova Otoka" i to na tržištu distribucije audio - vizualnih medijskih sadržaja, pristupa Internetu i fiksne telefonije.

Pod uslugom distribucije audio - vizualnih medijskih sadržaja" Podnositelj zahtjeva podrazumijeva audio - vizualni sadržaj koji se distribuira putem CATV i IPTV tehnologije, jer smatra da DTH satelitska platforma, kao tehnologija za distribuciju medijskog sadržaja, nije zamjenjiva sa druge dvije tehnologije (kabelske i IPTV) iz razloga što se kod DTH tehnologije radi o jednosmjernom prijenosu, koji ne može biti povezan sa uslugama Interneta ili fiksne telefonije, te za razliku od kabelske TV i IPTV-a, DTH ne podržava moderne televizijske tehnologije, kao što su interaktivna TV ili VoD.

Sukladno naprijed navedenim Podnositelj zahtjeva je zatražio da Konkurencijsko vijeće donese zaključak o pokretanju postupka protiv gospodarskih subjekata "Tibra", "Nova Otoka", "BH Telecom" i "Logosoft" zbog zaključenja zabranjenog sporazuma u smislu članka 4. Zakona, jer postoji utemeljena sumnja da Protivne strane značajno sprečavaju, ograničavaju odnosno narušavaju tržišnu konkurenciju.

Podnositelj zahtjeva je predložio da Konkurencijsko vijeće utvrdi da su Protivne strane zaključile zabranjeni sporazum odnosno da su ograničile proizvodnju, tržište ili tehnički razvitak u smislu članka 4. stavak (1) točka b) Zakona, te da su primijenile različite uvjete za identične transakcije s drugim gospodarskim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju u smislu članka 4. stavak (1) točka d) Zakona.

U svezi sa navedenim, Podnositelj zahtjeva predlaže da Konkurencijsko vijeće, pored eventualnog izricanja novčane kazne u smislu članka 48. Zakona, naloži Protivnim stranama da svoje ponašanje na tržištu usklade sa odredbama Zakona, te prekinu sa daljnjim kršenjem istog, odnosno da omogućе прикључак стамбено - пословног објекта "Nova Otoka" на телекомуникациону мрежу свих заинтересираних оператера под фер и транспарентним увјетима.

Na temelju dostavljenih podataka i dokumentacije Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povreda Zakona na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje, te je dana 24.01.2017. godine donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: 04-26-3-030-8-II/16.

Konkurencijsko vijeće je, sukladno članku 33. Zakona, Zahtjev i Zaključak o pokretanju postupka dana 25.01.2017. godine dostavilo na odgovor gospodarskom subjektu "Tibra" (akt broj: 04-26-3-030-13-I/16), gospodarskom subjektu "Nova

Otoka" (akt broj: 04-26-3-030-14-I/16), gospodarskom subjektu "BH Telecom" (akt broj: 04-26-3-030-15-I/16), gospodarskom subjektu "Logosoft" (akt broj: 04-26-3-030-16-I/16).

Zaključak je također dostavljen i Podnositelju zahtjeva aktom broj: 04-26-3-030-12-I/16 od 24.01.2017. godine.

Dana 24.03.2017. godine Podnositelj zahtjeva je podneskom zaprimljenim pod brojem: 04-26-3-030-27-II/16 obavijestio Konkurencijsko vijeće da odustaje od Zahtjeva s obzirom da mu se nakon donošenja Zaključka o pokretanju postupka obratio gospodarski subjekt "Nova Otoka" sa ponudom za zaključenje ugovora koji po njihovim navodima sadrži iste uvjete kao ranije zaključeni ugovori sa gospodarskim subjektima "BH Telecom" i "Logosoft".

Podnositelj zahtjeva je ponudu prihvatio i dana 24.03.2017. godine zaključio ugovor sa gospodarskim subjektom "Nova Otoka", čime su razlozi zbog kojih je podnio Zahtjev otklonjeni, te isti nema pravni interes za daljnje vođenje i sudjelovanje u predmetnom postupku.

Sukladno članku 122. stavak (1) Zakona o upravnom postupku, stranka može odustati od svog zahtjeva tokom cijelog postupka, a sukladno stavku (2) istog članka, kada je postupak pokrenut povodom zahtjeva stranke, a stranka odustane od svog zahtjeva, organ koji vodi postupak donijet će zaključak kojim se postupak obustavlja.

Sukladno naprijed navedenom odlučeno je kao u izreci.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dopušten priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Zaključka.

Broj 04-26-3-030-30-II/16
08. svibnja 2017. godine
Sarajevo

Predsjednica
Mr. **Arijana Regoda-
Dražić**, v. r.

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

539

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број АП 382/17, рјешавајући апелацију **Радојке Прашгало**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 став (3) тачка ц), члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Мирсад Тџман, председник
Мато Тадић, потпредседник
Златко М. Кнежевић, потпредседник
Валерија Галић, судија
Миодраг Симовић, судија
Сеада Палаврић, судија
на сједници одржаној 10. маја 2017. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Радојке Прашгало** поднесена против Рјешења Врховног суда Републике Српске број 71 0 Рс 142804 15 Рев од 24. новембра 2016. године.

Одбацује се као недопуштена апелација **Радојке Прашгало** поднесена против Пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 Рс 142804 14 Рсж од 22. децембра 2014. године и Пресуде Основног суда у Бањој Луци број 71 0 Рс 142804 12 Рс од 26. марта 2014. године због протока рока за подношење апелације.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и

Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Радојка Праштало (у даљњем тексту: апеланткиња) из Бање Луке поднијела је 31. јануара 2017. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Врховног суда Републике Српске (у даљњем тексту: Врховни суд) број 71 0 РС 142804 15 Рев од 24. новембра 2016. године, Пресуде Окружног суда у Бањој Луци (у даљњем тексту: Окружни суд) број 71 0 РС 142804 14 РСж од 22. децембра 2014. године и Пресуде Основног суда у Бањој Луци (у даљњем тексту: Основни суд) број 71 0 РС 142804 12 РС од 26. марта 2014. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног суда затражено је 30. марта 2017. године да достави одговор на апелацију.

3. Врховни суд је доставио одговор на апелацију 31. марта 2017. године.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произилазе из апелационих навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин:

5. Апеланткиња је 14. маја 2012. године лично тужбом Основном суду у Бањој Луци (у даљњем тексту: Основни суд) покренула радни спор против Универзитета у Бањој Луци - Електротехнички факултет (у даљњем тексту: тужени), тражећи поништење аката туженог, враћање на посао, те исплату разлике неисплаћених плата и накнаду штету по основу изгубљене зараде.

6. Основни суд је Пресудом број 71 0 РС 142804 12 РС од 26. марта 2014. године тужбени захтјев у цијелости одбио на начин прецизиран у изреци првостепене пресуде (висина спора у пресуди није назначена).

7. Одлучујући о жалби коју је апеланткиња поднијела лично против првостепене пресуде, Окружни суд је Пресудом број 71 0 РС 142804 14 РСж од 22. децембра 2014. године жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

8. Незадовољна пресудом Окружног суда, апеланткиња је лично изјавила ревизију Врховном суду који је Рјешењем број 71 0 РС 142804 15 Рев од 24. новембра 2016. године ревизију одбацио.

9. Испитујући допуштеност ревизије, Врховни суд се позвао на одредбу члана 247 став (2) Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. од 58/03 до 61/13, у даљњем тексту: ЗПП) којом је, између осталог, прописано да је ревизија недозвољена ако није изјављена посредством пуномоћника из одредбе члана 301б) ЗПП, којом је, опет, прописано да у поступку по ревизији странку мора да заступа адвокат, осим ако је сама странка адвокат, а изузетно од овог става, странка може сама да изјави ревизију ако има положен правосудни испит, односно за странку ревизију може да изјави пуномоћник који је, према одредбама ЗПП или другог закона, овлашћен да заступа странку, а који има положен правосудни испит (став 2 члана 301б ЗПП). Врховни суд је, имајући у виду цитиране одредбе, закључио да је постојање положеног правосудног испита подносиоца ревизије услов за допуштеност ревизије.

10. У конкретном случају, како је истакао Врховни суд, ревизију против правоснажне одлуке другостепеног суда изјавила је апеланткиња лично, а како се ради о неотклоњивом процесном недостатку, јер апеланткиња није

дипломирани правник и нема положен правосудни испит (према стању предмета, апеланткиња је доктор техничких наука из области електротехнике), ревизија се показује као недопуштена, па је примјеном одредаба члана 247 ст. (1) и (2) ЗПП одлучено као у диспозитиву рјешења.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

11. Апеланткиња сматра да је оспореним одлукама прекршено њено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европски суд), као и право на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције и право на недискриминацију из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције. Апеланткиња исцрпно елаборира разлоге због којих је ревизију изјавила, сматрајући да је била основана, али да је она, ипак, одбачена само због чињенице што је у ревизионом поступку није заступао адвокат. Сматра да се таквом законском одредбом одузима правда грађанима Републике Српске на начин да се право на суђење чини још недоступнијим него што је то било раније. Сматра да су таквом одредбом грађани дискриминисани према материјалним могућностима и према територијалном основу, јер немају сви грађани приступ суду ако нису адвокати или немају средстава да плате адвоката, те ако не живе на територији Федерације БиХ, иако постоји само један Устав БиХ. Сматра да се таквим законским рјешењем крши и опште право на лично заступање. Апеланткиња од Уставног суда тражи да испита да ли јој је рјешењем Врховног суда повријеђено право на приступ суду као сегменту права на правично суђење, те, у вези с тим, права из чл. 13 и 14 Европске конвенције.

б) Одговор на апелацију

12. Врховни суд је апелационе наводе оцијенио неоснованим уз образложење да су судови у редовном поступку дужни да примјењују позитивне прописе, а ако им се у поступку постави питање правне ваљаности или уставности, онда то питање могу да проследије надлежном суду (Уставном суду или Уставном суду РС). Наглашено је да редовни судови не могу *ad hoc* оцјењивати правну ваљаност прописа, јер то није у складу са уставним принципом владавине права из члана I/2 Устава Босне и Херцеговине.

V. Релевантни прописи

13. У **Закону о парничном поступку** ("Службени гласник РС" бр. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09), у тексту који је важио прије измјена и допуна, релевантне одредбе гласе:

ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛИЈЕКОВИ

1. Ревизија

Члан 237.

(1) Странке могу изјавити ревизију против правоснажне пресуде донесене у другом степену у року од 30 дана од дана достављања преписа пресуде, а у привредним споровима 15 дана.

(2) Ревизија није дозвољена ако вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде не прелази 10.000 конвертибилних марака, а у привредним споровима 20.000,00 КМ.

(3) Изузетно Врховни суд Републике Српске може дозволити ревизију у свим предметима, ако оцијени да би одлучивање по ревизији било од значаја за примјену права у другим случајевима.

Члан 300. став (1)

Странке могу предузимати радње у поступку лично или преко пуномоћника.

Члан 301. ст. (1) и (3)

(1) Пуномоћник може бити адвокат, адвокатско друштво или запослени код службе за бесплатну правну помоћ, као и, за правна лица запослени код тог правног лица, а за физичка лица брачни, односно ванбрачни друг странке или сродник странке по крви или по тазбини.

(3) У радним споровима, бесплатно радника може заступати и лице запослено за пружање правне помоћи при синдикату, под условом да је дипломирани правник и да има положен правосудни испит.

14. У **Закону о измјенама и допунама Закона о парничном поступку** ("Службени гласник РС" број 61/13) релевантне одредбе гласе:

Члан 49.

У члану 237. став 2. мијења се и гласи:

"Ревизија није дозвољена ако вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде не прелази 30.000 КМ, а у привредним споровима 50.000 КМ."

Досадашњи став 3. мијења се и гласи:

"У случајевима у којима ревизија није дозвољена према одредби става 2. овог члана, странке могу поднијети ревизију против другостепене пресуде ако одлука о спору зависи о рјешењу некога материјалноправног или процесноправног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, а нарочито:

1) ако о том питању ревизијски суд још није заузео схваћање одлучујући о појединим предметима или на сједници одјељења, а ријеч је о питању о којем постоји различита пракса другостепених судова,

2) ако је о том питању ревизијски суд већ заузео схваћање, али је одлука другостепеног суда заснована на схваћању које није подударно с тим схваћањем,

3) ако је о том питању ревизијски суд већ заузео схваћање и пресуда се другостепеног суда заснива на том схваћању, али би, уважавајући разлоге изнесене током претходног првостепеног и жалбеног поступка због промјене у правном систему, условљене новим законодавством или међународним споразумима, те одлуком Уставног суда Босне и Херцеговине, Европског суда за људска права - требало да се преиспита судска пракса."

Послије става 3. додаје се нови став 4, који гласи:

"У ревизији из става 3. овог члана странка треба да јасно назначи правно питање због којег је поднијела ревизију, уз одређено навођење прописа и других важећих извора права који се на њега односе, те изложи разлоге због којих сматра да је оно важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени."

Члан 50.

Члан 241. мијења се и гласи:

"Ревизијски суд испитује побијану пресуду само у оном дијелу у коме се она побија ревизијом, у границама разлога наведених у ревизији, пазећи по службеној дужности на примјену материјалног права.

По ревизији из члана 237. став 3. овог закона, ревизијски суд испитује побијану пресуду само у дијелу у којем се побија ревизијом и само због питања које је важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, због којег је поднесена и које је у њој одређено назначено као такво, уз позивање на прописе и друге изворе права који се на то питање односе."

Члан 52.

У члану 247. став 2. мијења се и гласи:

"Ревизија је недозвољена ако није изјављена преко опуномоћеника из члана 301б. овог закона, ако је изјављена од лица које није овлашћено за подношење ревизије или лица које је одустало од ревизије или ако лице које је изјавило ревизију нема правни интерес за подношење ревизије, или ако је ревизија изјављена против пресуде против које се по закону не може изјавити."

Послије става 2. додају се нови ст. 3, 4, 5, 6. и 7, који гласе:

"Ревизијски суд ће рјешењем утврдити да је подносилац ревизије одустао од поднесене ревизије ако је то пропустио учинити првостепени суд.

Ревизију из члана 237. став 3. овог закона суд ће рјешењем одбацити као недопуштену и ако у ревизији не буде назначено правно питање због којег се подноси, уз одређено навођење прописа и других важећих извора права који се на њега односе, као и зато што у њој нису одређено изложени разлози због којих подносилац сматра да је то питање важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени.

Ревизијски суд ће ревизију из члана 237. став 3. овог закона одбацити и ако оцијени да правно питање због којег је она изјављена није важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени.

У образложењу рјешења из ст. 4. и 5. овог члана суд се позива само на одредбе наведених ставова који предвиђају одбацавање такве ревизије. Ако оцијени да би то било сврсисходно, суд ће образложити разлоге због којих је донио такво рјешење.

Ако суд у случају из става 5. овог члана нађе да само неко од више истакнутих правних питања није важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, ревизија ће се одбацити само у погледу тог питања."

Члан 68.

У члану 301. у ставу 1. ријечи: "или по тазбини" замјенују се ријечима: "по правој линији до било ког степена, у побочној линији до четвртог степена закључно, односно сродник по тазбини закључно до другог степена."

Члан 69.

Послије члана 301. додају се нови чл. 301а. и 301б., који гласе:

Члан 301а.

У поступку по ревизији странку мора, као пуномоћник, заступати адвокат, осим ако је сама странка адвокат.

Изузетно од става 1. овог члана, странка може сама изјавити ревизију, ако има положен правосудни испит, односно за странку ревизију може изјавити пуномоћник који је, према одредбама овог или другог закона, овлашћен да заступа странку, а који има положен правосудни испит."

15. У **Закону о измјенама и допунама Закона о парничном поступку** ("Службене новине ФБиХ" број 98/15) релевантне одредбе гласе

Члан 247. ст. (1) и (2)

"(1) Недозвољену ревизију одбацаће ревизијски суд рјешењем, као и недовољену или непотпуну ревизију, ако то, у границама својих овлашћења, није учинио првостепени суд.

(2) Ревизија је недозвољена ако није изјављена путем пуномоћника из члана 301б. овог закона, ако ју је изјавило лице које није овлашћено на подношење ревизије, или лице које је одустало од ревизије, или ако лице које је изјавило ревизију нема правни интерес за подношење ревизије, или

ако је ревизија изјављена против пресуде против које се по закону не може поднијети."

Члан 301б.

(1) Странка може поднијети ревизију путем пуномоћника који је адвокат.

(2) Изузетно од става 1. овог члана, странка може сама поднијети ревизију ако има положен правосудни испит, односно за њу може ревизију поднијети као пуномоћник лице које је према одредбама овог или којег другог закона овлашћено заступати га у том својству иако није адвокат, ако има положен правосудни испит.

VI. Допустивост

16. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

17. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку којег је користио.

а) Допустивост у односу на Пресуду Окружног суда број 71 0 Рс 142804 14 Рсж од 22. децембра 2014. године

18. Апеланткиња предметном апелацијом оспорава (и) пресуду Окружног суда против које је изјавила ревизију, а коју је Врховни суд одбацио као недозвољену због процесних разлога, па произилази да ревизија у конкретном случају није била дјелотворан правни лијек.

19. Уставни суд подсећа да, сходно пракси Уставног суда, ревизија је, у случају када су испуњени услови допустивости предвиђени процесним законом, дјелотворан правни лијек, који је апелант дужан да исцрпи прије подношења апелације Уставном суду. Међутим, из расположивих докумената не може да се са сигурношћу тврди да би ревизија, и да ју је изјавило овлашћено лице, у смислу члана 301б ЗПП, заиста била дјелотворна. Наведено стога што се Врховни суд није бавио допустивошћу ревизије, у смислу члана 237 ст. (2) и (3) ЗПП, а из расположивих докумената то није очито барем када се ради о висини побијаног дијела оспорене пресуде, односно имовинском цензусу, сходно ставу (2) члана 237 ЗПП. Будући да Уставни суд није надлежан да испитује допустивост ревизије, сходно цитираним одредбама ЗПП, Уставни суд закључује да је у конкретном случају коначна одлука Пресуда Окружног суда број 71 0 Рс 142804 14 Рсж од 22. децембра 2014. године. Сходно томе, имајући у виду датум доношења другостепене пресуде (22. децембар 2014. године), чињеницу да је апеланткиња против те одлуке изјавила ревизију, те датум када је апеланткиња поднијела апелацију против рјешења Врховног суда (31. јануар 2017. године), очито је да је апелација у односу на коначну пресуду Окружног суда поднесена протеком рока који је прописан чланом 18 став (1) Правила Уставног суда.

20. Имајући у виду одредбу члана 18 став (3) тачка ц) Правила Уставног суда, према којој ће се апелација одбацивати као недопуштена уколико је претекао рок за подношење апелације, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

б) Допустивост у односу на Рјешење Врховног суда број 71 0 Рс 142804 15 Рев од 24. новембра 2016. године

21. Апеланткиња предметном апелацијом оспорава (и) Рјешење Врховног суда број 71 0 Рс 142804 15 Рев од 24. новембра 2016. године против којег нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Уставни суд поново указује да ревизија коју је апеланткиња изјавила није била дјелотворан правни лијек, јер је она одбачена због процесних разлога, па се у таквим околностима поставља питање допустивости предметне апелације, у смислу члана 18 став (3) Правила Уставног суда. Међутим, будући да предметна апелација управо покреће питање квалитета законске норме којом је апеланткиња у ревизијском поступку ускраћена парнична способност за изјављивање ревизије, Уставни суд има обавезу да испита квалитет законске норме на коју апеланткиња указује, односно да испита да ли се том одредбом крше апеланткињина уставна права и права из Европске конвенције (види, *mutatis mutandis*, Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број АП 2809/12 од 24. маја 2013. године, доступна на web-страници Уставног суда www.ustavisud.ba). Сходно томе, Уставни суд ће испитати благовременост поднесене апелације у односу на оспорено рјешење. Дакле, из расположивих докумената произилази да је оспорено рјешење апеланткиња примила 23. децембра 2016. године, а апелација је поднесена 31. јануара 2017. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Стога, апелација у овом дијелу, сходно претходно изнесеном, испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда, јер не постоји неки други формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

22. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

23. Апеланткиња побија рјешење Врховног суда, тврдећи да је тим рјешењем повријеђено њено право из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, и то у сегменту права на приступ суду, те, у вези с тим правом, права из чл. 13 и 14 Европске конвенције.

Право на правично суђење

24. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

25. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом.

26. Апеланткиња тврди да је оспореним рјешењем Врховног суда прекршено њено право на приступ суду, као сегменту права на правично суђење, јер је ревизија, коју је лично изјавила против правоснажне другостепене пресуде, одбачена примјеном одредбе члана 247 став (2) ЗПП, па

сматра да такво законско ограничење није у складу са правом на правично суђење.

27. Наиме, измјенама и допунама ЗПП које су се на подручју РС десиле током 2013. године тај закон је значајно измијењен, а основни циљ измјена био је, између осталог, убрзање парничног поступка, односно побољшање ефикасности судова у рјешавању спорова у грађанским предметима. Уставни суд запажа да су значајне измјене ЗПП унесене и у погледу допуштености ревизије, у смислу члана 237 ст. (2) и (3) ЗПП, односно да су услови за допуштеност ревизије новим измјенама додатно сужени - имовински цензус је са 10.000,00 КМ повећан на 30.000,00 КМ, односно са 20.000,00 КМ на 50.000,00 КМ у привредним споровима, а став (3) цитиране одредбе такође је претрпио значајне измјене уз додавање новог става (4) који прецизира шта све ревизија треба да садржи уколико се изјављује сходно ставу (3) члана 237 ЗПП (види Релевантне прописе). Уставни суд, такође, запажа да се Врховни суд приликом разматрања допуштености ревизије није бавио овим законским условима, већ је допуштеност ревизије сагледао у свјетлу новог законског ограничења које прописује да ревизија није дозвољена, у смислу одредбе члана 247 став (2) ЗПП, ако она није изјављена посредством пуномоћника из члана 301б ЗПП, а пуномоћник из цитиране одредбе је, сходно ставу (1) цитираног члана, адвокат, осим ако је сама странка адвокат. Изузетак од наведеног прописује став (2) цитираног члана који прецизира да "странка може сама да изјави ревизију ако има положен правосудни испит, односно за странку ревизију може да изјави пуномоћник који је, према одредбама овог (види члан 301 ЗПП) или другог закона, овлашћен да заступа странку а који има положен правосудни испит". Идентична ограничења у погледу изјављивања ревизије прописана су и у ЗПП који се примјењује на подручју Федерације БиХ а измјене у том ентитету су се десиле нешто касније, односно током 2015. године. Уставни суд, такође, запажа да су измјене и допуне ентитетских процесних закона из грађанске области готово идентичне уз незнатне појмовне и језичке разлике, те разлике условљене друкчијом организацијом и називима у правосудним системима ентитетâ. Управо наведено јесте и одговор на апеланткињине приговоре изнесене у апелацији да се спорна ограничења односе само на територију Републике Српске.

28. Имајући у виду апеланткињине приговоре који покрећу питање кршења права на приступ суду, Уставни суд подсјећа да Европска конвенција изричито и не помиње право на приступ суду, а да је Европски суд за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) право на приступ суду први пут објаснио у предмету *Golder против Уједињеног Краљевства* (види, Европски суд, *Golder против Уједињеног Краљевства*, апликација број 4451/70, 1975. год.) у којем је, између осталог, закључено да право на правично суђење укључује и право на приступ суду које не смије да буде условљено, односно отежано. Европски суд је, такође, у својим бројним одлукама (види, између осталих, Европски суд, *Kreuz против Пољске*, одлука из 2001. год.) усвојио становиште да право на суд није апсолутно и да оно може да буде подложно *implicite* допуштеним ограничењима, јер право на приступ суду по својој нарави захтијева регулацију државе. Рестрикције могу да се тичу права приступа као таквог или његових одређених елемената, нпр. јавности поступка, или поступак може да се ограничи на утврђивање специфичних питања закона. Штавише, извјесне *implicite* рестрикције примјењују се у том смислу да кривични поступак може да буде и окончан без интервенције суда под условом да не води до формалног или чињеничног утврђивања стања ствари. Власти, такође, могу да одреде

специфична ограничења правила приступа суду, али дата ограничења не смију да угрожавају право приступа самој његовој суштини и мора да буде довољно јасно, или њихове одредбе морају да садржавају гаранције да не буду погрешно схваћене. Заправо, ограничења која се примјењују морају да теже легитимном циљу, а мора да постоји и разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља који жели да се постигне (види, између осталих, Европски суд, *Tinnelly & Sons Ltd.* и други, те *McElduff и други против Уједињеног Краљевства*, 1998. год.). Европски суд је у специфичним околностима грађанског предмета *Tolstoj Miloslavsky против Уједињеног Краљевства* усвојио становиште да обавеза плаћања 124.900 енглеских фунти, као кауција за трошкове жалбеног поступка, није испунила тај захтјев.

29. Коначно, Уставни суд подсјећа да Европски суд право на приступ суду везује за ниже судске инстанце, те да је усвојио становиште да се приступ највишој судској инстанци може да сузи на различите начине, али се и тада, као што је већ наглашено, води рачуна о односу ограничења са његовом сврхом и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права, те да ли је оно неопходно у обиму потребном да се сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права.

30. Полазећи од наведених принципа Европског суда, Уставни суд запажа да је апеланткиња лично покренула предметни радни спор и водила поступак без пуномоћника у којем је исходила двије мериторне одлуке (пресуде Основног и Окружног суда). Дакле, апеланткиња је без икаквих процесних ограничења водила поступак пред нижестепеним судовима, јер је пред Основним и Окружним судом имала парничну способност, односно способност парничне странке да сама, лично и непосредно, без пуномоћника, предузима парничне радње (поднесе тужбу, учествује на расправама, поднесе жалбу). Апеланткиња наведено и не оспоравала из чега произилази да суштински апеланткињи није било угрожено право на приступ суду пуне јурисдикције на двије судске инстанце.

31. Сходно томе, Уставни суд подсјећа на становиште Европског суда који право на приступ суду, у битном, везује за нижестепене судове, а право на приступ суду највише инстанце може да сузи на различите начине без, дакако, задирања у суштину зајемченог права. У конкретном случају ради се о законском ограничењу (члан 247 став 2 ЗПП) којим је странци у поступку која нема адвоката, а сама није адвокат и нема положен правосудни испит, односно коју не заступа пуномоћник који има положен правосудни испит (члан 301 у вези са чланом 301б став (2) ЗПП), онемогућено да лично изјави ревизију, јер такве странке, као што је случај са апеланткињом, за ту процесну радњу немају парничну способност.

32. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да је ревизија ванредан, деволутиван, несуспензиван и двострани правни лијек који може да се користи само у условима прописаним законом. Уставни суд, даље, подсјећа да ревизија може да се изјави због повреде процесног и материјалног права, али не и због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, те да су границе испитивања ревизије новим законским рјешењем додатно сужене (члан 241 ЗПП). Уставни суд, такође, запажа да су измјенама и допунама ЗПП одредбе члана 237 ЗПП којима су прописани услови за допуштеност ревизије претрпјеле значајне измјене. Тако је ставом (2) цитираног члана имовински цензус за допуштеност ревизије са 10.000,00 КМ повећан на 30.000,00 КМ, односно са 20.000,00 КМ на 50.000,00 КМ у привредним

споровима, а и став (3) члана 237 ЗПП (услови за допуштеност ревизије у посебним случајевима) је обухваћен значајним измјенама, што је био разлог да се новим ставом (4) додатно прецизира шта ревизија треба да садржи уколико се изјављује сходно ставу (3) члана 237 ЗПП. Сходно томе, нови став (4) гласи да "у ревизији из става (3) овог члана странка треба да јасно назначи правно питање због којег је поднијела ревизију уз одређено навођење прописа и других важећих извора права који се на њега односе, те изложи разлоге због којих сматра да је оно важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени". Уставни суд, такође, подсјећа да, уколико ревизија не буде сачињена у складу са ставом (4) члана 237 ЗПП, постоји могућност да она буде одбачена примјеном члана 247 став (4) ЗПП. Према оцјени Уставног суда, образложење наводи ревизије, као ванредног правног лијека, који се користи у условима прописаним законом, захтијева квалификовано знање из области права од странака, па се у таквим околностима, сходно новим измјенама ЗПП у вези са допуштености ревизије, чини сасвим логичним да странкама у ревизијском поступку пред Врховним судом буде ускраћена парнична способност.

33. Стога, према оцјени Уставног суда, новопрописана парнична неспособност странака у ревизијском поступку управо омогућава несметан и ефикасан рад судова и елиминира могућност да се пред судом појављују неуре и странке невичне праву, како би се, између осталог, заштитила сама странка и избјегло непотребно одуговлачење поступка, што је био и један од основних циљева нових измјена и допуна ЗПП. Према оцјени Уставног суда, *ratio legis* тог законског ограничења је, заправо, подизање степена стручности заступања пред највишом судском инстанцом у ентитетима, односно ефикаснији и стручнији рад приликом коришћења ревизије као ванредног правног лијека, што је било и нужно с обзиром на додатне законске измјене у вези са допуштености ревизије. Уставни суд сматра да се прописивањем да странку која није адвокат, или која нема положен правосудни испит мора да заступа адвокат или пуномоћник из члана 301б. став 2 ЗПП у поступку ревизије, као ванредног правног средства, које се користи уз законска ограничења прописана одредбом члана 237 ст. (2) и (3) ЗПП, не ограничавају странке у заштити њихових права. Штавише, према оцјени Уставног суда, захтјевом за стручно заступање, због сложености поступка, важности спора, вриједности спора, те ефикасности суђења пред највишом ентитетском судском инстанцом, заправо се штите права странака за чију је заштиту неопходно стручно правно знање и искуство, чиме се омогућава да се о правима и обавезама странака одлучи дјелотворно и у разумном року.

34. Сходно свему наведеном, Уставни суд сматра да у околностима конкретног случаја законским ограничењем прописаним одредбом члана 247 став (2) ЗПП апеланткињи није прекршено право на приступ суду, као сегменту права на правично суђење, будући да је то ограничење пред највишом судском инстанцом у ентитету, те пропорционално и неопходно, у обиму потребном да се сврха ограничења задовољи у демократском друштву, којим није дошло до задирања у суштину зајемченог права.

35. Стога, Уставни суд закључује да оспореним рјешењем Врховног суда није дошло до кршења апеланткињиног права на приступ суду као сегменту права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Остали приговори

36. У вези с апеланткињиним приговорима да су овим законским ограничењем дискриминисани грађани слабог имовног стања који немају могућност да ангажују адвоката да их у ревизијском поступку заступа, Уставни суд ове приговоре сматра неоснованим. Наиме, Уставни суд подсјећа да је одредбом члана 301 ЗПП прецизирано ко може бити пуномоћник, односно ко све може да заступа странку у парничном поступку, а из цитиране одредбе произилази да адвокати нису једини који то могу да обављају, што је видљиво и из одредбе члана 301б. став (2) ЗПП. Уставни суд подсјећа да је у апеланткињином случају то могао да буде, између осталих, и запосленик службе за бесплатну правну помоћ са положеним правосудним испитом, односно, будући да се радило о радном спору, и лице запослено да пружа правну помоћ при синдикату са положеним правосудним испитом (види члан 301 ст. (1) и (3) ЗПП). У вези с приговорима да су овим законским ограничењем дискриминисани грађани Републике Српске, јер на подручју Федерације БиХ ово законско ограничење не постоји, Уставни суд подсјећа да је претходно детаљно образложио да су процесни закони који се примјењују у парницама у оба ентитета усаглашени и готово идентични с тим да су се измјене ЗПП на подручју ФБиХ десиле нешто касније. Сходно томе, Уставни суд сматра да овакви приговори, у суштини, не покрећу питање кршења права на недискриминацију из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције на коју се апеланткиња позвала.

37. У вези с апеланткињиним позивањем на кршење права из члана 13 Европске конвенције, Уставни суд, сходно пракси Европског суда, подсјећа да, када је ријеч о праву на приступ суду, захтјеви из члана 13 Европске конвенције апсорбовани су онима из члана 6 став 1 Европске конвенције (види, Европски суд, *Ganci protiv Италије*, 2003. год.). Будући да је Уставни суд претходно детаљно образложио апеланткињине приговоре у вези са кршењем права на приступ суду у оквиру права на правично суђење, Уставни суд због истих разлога сматра да су и наводи о кршењу права из члана 13 Европске конвенције неосновани.

VIII. Закључак

38. Уставни суд закључује да нема кршења права на приступ суду као сегменту права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције када је Врховни суд одбацио апеланткињину ревизију коју је она лично изјавила, сходно одредбама члана 247 став (2) ЗПП, јер тим законским ограничењем, супротно апеланткињиним тврдњама, није дошло до задирања у суштину зајемченог права.

39. Нема ни кршења забране дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези са правом на приступ суду у околностима када приговори изнесени у том правцу суштински не покрећу питање кршења наведеног права.

40. Коначно, нема ни кршења права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције када заштита коју пружа члан 6 став 1 у сегменту приступа суду, заправо, апсорбује ону коју пружа члан 13 Европске конвенције, при чему је детаљно образложено зашто није дошло до кршења права на приступ суду.

41. На основу члана 18 став (3) тачка ц) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

42. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мирсад Ђеман, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вјећу, у предмету број **AP 382/17**, рјешавајући апелацију **Радолке Прашталo**, на основу члана VI/3.b) Устава Босне и Херцеговине, члана 18. став (3) тачка c), члана 57. став (2) тачка b) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Мирсад Ђеман, предсједник
Мато Тодић, потпредсједник
Златко М. Кнежевић, потпредсједник
Валерија Галић, суткиња
Мiodrag Simović, судија
Seada Palavrić, суткиња
на сједници одржаној 10. маја 2017. године donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Радолке Прашталo** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. novembra 2016. godine.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Радолке Прашталo** podnesena protiv Presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. decembra 2014. godine i Presude Osnovnog suda u Banjoj Luci broj 71 0 Rs 142804 12 Rs od 26. marta 2014. godine zbog proteka roka za podnošenje apelacije.

Odluku objaviti u "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Radojka Praštalo (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Banje Luke podnijela je 31. januara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. novembra 2016. godine, Presude Okružnog suda u Banjoj Luci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. decembra 2014. godine i Presude Osnovnog suda u Banjoj Luci (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 71 0 Rs 142804 12 Rs od 26. marta 2014. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda zatraženo je 30. marta 2017. godine da dostavi odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud je dostavio odgovor na apelaciju 31. marta 2017. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacionih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

5. Apelantica je 14. maja 2012. godine lično tužbom Osnovnom sudu u Banjoj Luci (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) pokrenula radni spor protiv Univerziteta u Banjoj Luci - Elektrotehnički fakultet (u daljnjem tekstu: tuženi), tražeći poništenje akata tuženog, vraćanje na posao, te isplatu razlike neisplaćenih plaća i naknadu štetu po osnovu izgubljene zarade.

6. Osnovni sud je Presudom broj 71 0 Rs 142804 12 Rs od 26. marta 2014. godine tužbeni zahtjev u cijelosti odbio na način preciziran u izreci prvostepene presude (visina spora u presudi nije naznačena).

7. Odlučujući o žalbi koju je apelantica podnijela lično protiv prvostepene presude, Okružni sud je Presudom broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. decembra 2014. godine žalbu odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

8. Nezadovoljna presudom Okružnog suda, apelantica je lično izjavila reviziju Vrhovnom sudu koji je Rješenjem broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. novembra 2016. godine reviziju odbacio.

9. Ispitujući dopuštenost revizije, Vrhovni sud se pozvao na odredbu člana 247. stav (2) Zakona o parničnom postupku ("Службени гласник RS" br. od 58/03 do 61/13, u daljnjem tekstu: ZPP) kojom je, između ostalog, propisano da je revizija nedozvoljena ako nije izjavljena posredstvom opunomoćenika iz odredbe člana 301b) ZPP, kojom je, opet, propisano da u postupku po reviziji stranku mora zastupati advokat, osim ako je sama stranka advokat, a izuzetno od ovog stava, stranka može sama izjaviti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti opunomoćenik koji je, prema odredbama ZPP ili drugog zakona, ovlašten da zastupa stranku, a koji ima položen pravosudni ispit (stav 2. člana 301b. ZPP). Vrhovni sud je, imajući u vidu citirane odredbe, zaključio da je postojanje položenog pravosudnog ispita podnosioca revizije uvjet za dopuštenost revizije.

10. U konkretnom slučaju, kako je istakao Vrhovni sud, reviziju protiv pravosnažne odluke drugostepenog suda izjavila je apelantica lično, a kako se radi o neotklonjivom procesnom nedostatku, jer apelantica nije diplomirani pravnik i nema položen pravosudni ispit (prema stanju predmeta, apelantica je doktor tehničkih nauka iz oblasti elektrotehnike), revizija se pokazuje kao nedopuštena, pa je primjenom odredaba člana 247. ст. (1) i (2) ZPP odlučeno kao u dispozitivu rješenja.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelantica smatra da je osporenim odlukama prekršeno njeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropski sud), kao i pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije i pravo na nediskriminaciju iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije. Apelantica iscrpno elaborira razloge zbog kojih je reviziju izjavila, smatrajući da je bila osnovana, ali da je ona, ipak, odbačena samo zbog činjenice što je u revizionom postupku nije zastupao advokat. Smatra da se takvom zakonskom odredbom oduzima pravda građanima Republike Srpske na način da se pravo na suđenje čini još nedostupnijim nego što je to bilo ranije. Smatra da su takvom odredbom građani diskriminirani prema materijalnim mogućnostima i prema teritorijalnoj osnovi, jer nemaju svi građani pristup sudu ako nisu advokati ili nemaju sredstava da plate advokata, te ako ne žive na teritoriji Federacije BiH, iako postoji samo jedan Ustav BiH. Smatra da se takvim zakonskim rješenjem krši i opće pravo na lično zastupanje. Apelantica od Ustavnog suda traži da ispita da li joj je rješenjem Vrhovnog suda povrijeđeno pravo na pristup sudu kao segmentu prava na pravično suđenje, te, u vezi s tim, prava iz čl. 13. i 14. Evropske konvencije.

b) Odgovor na apelaciju

12. Vrhovni sud je apelacione navode ocijenio neosnovanim uz obrazloženje da su sudovi u redovnom postupku dužni da primjenjuju pozitivne propise, a ako im se u postupku postavi pitanje pravne valjanosti ili ustavnosti, onda to pitanje

могу прослједити надлежном суду (Уставном суду или Уставном суду РС). Наглашено је да редовни судови не могу *ad hoc* оцјенјивати правну ваљаност прописа, јер то није у складу са уставним принципом владавине права из члана I/2. Устава Босне и Херцеговине.

V. Relevantni propisi

13. U **Zakonu o parničnom postupku** ("Službeni glasnik RS" br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09), u tekstu koji je važio prije izmjena i dopuna, relevantne odredbe glase:

VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Revizija

Član 237.

(1) Stranke mogu izjaviti reviziju protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude, a u privrednim sporovima 15 dana.

(2) Revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 10.000 konvertibilnih maraka, a u privrednim sporovima 20.000,00 KM.

(3) Izuzetno Vrhovni sud Republike Srpske može dozvoliti reviziju u svim predmetima, ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.

Član 300. stav (1)

Stranke mogu preduzimati radnje u postupku lično ili preko punomoćnika.

Član 301. st. (1) i (3)

(1) Punomoćnik može biti advokat, advokatsko društvo ili zaposleni kod službe za besplatnu pravnu pomoć, kao i, za pravna lica zaposleni kod tog pravnog lica, a za fizička lica bračni, odnosno vanbračni drug stranke ili srodnik stranke po krvi ili po tazbini.

(3) U radnim sporovima, besplatno radnika može zastupati i lice zaposleno za pružanje pravne pomoći pri sindikatu, pod uslovom da je diplomirani pravnik i da ima položen pravosudni ispit.

14. U **Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku** ("Službeni glasnik RS" broj 61/13) relevantne odredbe glase:

Član 49.

U članu 237. stav 2. mijenja se i glasi:

"Revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 30.000 KM, a u privrednim sporovima 50.000 KM."

Dosadašnji stav 3. mijenja se i glasi:

"U slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbi stava 2. ovog člana, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostepene presude ako odluka o sporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito:

1) ako o tom pitanju revizijski sud još nije zauzeo shvaćanje odlučujući o pojedinim predmetima ili na sjednici odjeljenja, a riječ je o pitanju o kojem postoji različita praksa drugostepenih sudova,

2) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje, ali je odluka drugostepenog suda zasnovana na shvaćanju koje nije podudarno s tim shvaćanjem,

3) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostepenog suda zasniva na tom shvaćanju, ali bi, uvažavajući razloge iznesene tokom prethodnog prvostepenog i žalbenog postupka zbog promjene u pravnom sistemu, uslovljene novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima, te odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Evropskog suda za ljudska prava - trebalo da se preispita sudska praksa."

Poslije stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

"U reviziji iz stava 3. ovog člana stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni."

Član 50.

Član 241. mijenja se i glasi:

"Revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kome se ona pobija revizijom, u granicama razloga navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava.

Po reviziji iz člana 237. stav 3. ovog zakona, revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, zbog kojega je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose."

Član 52.

U članu 247. stav 2. mijenja se i glasi:

"Revizija je nedozvoljena ako nije izjavljena preko opunomoćenika iz člana 301b. ovog zakona, ako je izjavljena od lica koje nije ovlašćeno za podnošenje revizije ili lica koje je odustalo od revizije ili ako lice koje je izjavilo reviziju nema pravni interes za podnošenje revizije, ili ako je revizija izjavljena protiv presude protiv koje se po zakonu ne može izjaviti."

Poslije stava 2. dodaju se novi st. 3, 4, 5, 6. i 7, koji glase:

"Revizijski sud će rješenjem utvrditi da je podnosilac revizije odustao od podnesene revizije ako je to propustio učiniti prvostepeni sud.

Reviziju iz člana 237. stav 3. ovog zakona sud će rješenjem odbaciti kao nedopuštenu i ako u reviziji ne bude naznačeno pravno pitanje zbog kojeg se podnosi, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, kao i zato što u njoj nisu određeno izloženi razlozi zbog kojih podnosilac smatra da je to pitanje važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Revizijski sud će reviziju iz člana 237. stav 3. ovog zakona odbaciti i ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojeg je ona izjavljena nije važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

U obrazloženju rješenja iz st. 4. i 5. ovog člana sud se poziva samo na odredbe navedenih stavova koji predviđaju odbacivanje takve revizije. Ako ocijeni da bi to bilo svrsishodno, sud će obrazložiti razloge zbog kojih je donio takvo rješenje.

Ako sud u slučaju iz stava 5. ovog člana nađe da samo neko od više istaknutih pravnih pitanja nije važno za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, revizija će se odbaciti samo u pogledu tog pitanja."

Član 68.

U članu 301. u stavu 1. riječi: "ili po tazbini" zamjenjuju se riječima: "po pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena zaključno, odnosno srodnik po tazbini zaključno do drugog stepena."

Član 69.

Poslije člana 301. dodaju se novi čl. 301a. i 301b., koji glase:

Član 301b.

U postupku po reviziji stranku mora, kao punomoćnik, zastupati advokat, osim ako je sama stranka advokat.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, stranka može sama izjaviti reviziju, ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku

reviziju može izjaviti punomoćnik koji je, prema odredbama ovog ili drugog zakona, ovlašten da zastupa stranku, a koji ima položen pravosudni ispit."

15. U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Službene novine FBiH" broj 98/15) relevantne odredbe glase

Član 247. st. (1) i (2)

"(1) Nedozvoljenu reviziju odbacit će revizijski sud rješenjem, kao i nepravovremenu ili nepotpunu reviziju, ako to, u granicama svojih ovlaštenja, nije učinio prvostepeni sud.

(2) Revizija je nedozvoljena ako nije izjavljena putem punomoćnika iz člana 301b. ovog zakona, ako ju je izjavila osoba koja nije ovlaštena na podnošenje revizije, ili osoba koja je odustala od revizije, ili ako osoba koja je izjavila reviziju nema pravni interes za podnošenje revizije, ili ako je revizija izjavljena protiv presude protiv koje se po zakonu ne može podnijeti."

Član 301b.

(1) Stranka može podnijeti reviziju putem punomoćnika koji je advokat.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao punomoćnik osoba koja je prema odredbama ovog ili kojeg drugog zakona ovlaštena zastupati je u tom svojstvu iako nije advokat, ako ima položen pravosudni ispit.

VI. Dopustivost

16. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

17. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

a) Dopustivost u odnosu na Presudu Okružnog suda broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. decembra 2014. godine

18. Apelantica predmetnom apelacijom osporava (i) presudu Okružnog suda protiv koje je izjavila reviziju, a koju je Vrhovni sud odbacio kao nedozvoljenu zbog procesnih razloga, pa proizlazi da revizija u konkretnom slučaju nije bila djelotvoran pravni lijek.

19. Ustavni sud podsjeća da, shodno praksi Ustavnog suda, revizija je, u slučaju kada su ispunjeni uvjeti dopustivosti predviđeni procesnim zakonom, djelotvoran pravni lijek, koji je apelant dužan iscrpiti prije podnošenja apelacije Ustavnom sudu. Međutim, iz raspoloživih dokumenata ne može se sa sigurnošću tvrditi da bi revizija, i da ju je izjavilo ovlašteno lice, u smislu člana 301b. ZPP, zaista bila djelotvorna. Navedeno stoga što se Vrhovni sud nije bavio dopustivošću revizije, u smislu člana 237. st. (2) i (3) ZPP, a iz raspoloživih dokumenata to nije očito barem kada se radi o visini pobijanog dijela osporene presude, odnosno imovinskom cenzusu, shodno stavu (2) člana 237. ZPP. Budući da Ustavni sud nije nadležan da ispituje dopustivost revizije, shodno citiranim odredbama ZPP, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju konačna odluka Presuda Okružnog suda broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. decembra 2014. godine. Shodno tome, imajući u vidu datum donošenja drugostepene presude (22. decembar 2014. godine), činjenicu da je apelantica protiv te odluke izjavila reviziju, te datum kada je apelantica podnijela apelaciju protiv rješenja Vrhovnog suda (31. januar 2017. godine), očito je da je apelacija u odnosu na konačnu presudu

Okružnog suda podnesena protekom roka koji je propisan članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda.

20. Imajući u vidu odredbu člana 18. stav (3) tačka c) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je pretekao rok za podnošenje apelacije, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

b) Dopustivost u odnosu na Rješenje Vrhovnog suda broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. novembra 2016. godine

21. Apelantica predmetnom apelacijom osporava (i) Rješenje Vrhovnog suda broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. novembra 2016. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Ustavni sud ponovo ukazuje da revizija koju je apelantica izjavila nije bila djelotvoran pravni lijek, jer je ona odbačena zbog procesnih razloga, pa se u takvim okolnostima postavlja pitanje dopustivosti predmetne apelacije, u smislu člana 18. stav (3) Pravila Ustavnog suda. Međutim, budući da predmetna apelacija upravo pokreće pitanje kvaliteta zakonske norme kojom je apelantici u revizijskom postupku uskraćena parnična sposobnost za izjavljivanje revizije, Ustavni sud ima obavezu da ispita kvalitet zakonske norme na koju apelantica ukazuje, odnosno da ispita da li se tom odredbom krše apelanticina ustavna prava i prava iz Evropske konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 2809/12 od 24. maja 2013. godine, dostupna na web-stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). Shodno tome, Ustavni sud će ispitati blagovremenost podnesene apelacije u odnosu na osporeno rješenje. Dakle, iz raspoloživih dokumenata proizlazi da je osporeno rješenje apelantica primila 23. decembra 2016. godine, a apelacija je podnesena 31. januara 2017. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, apelacija u ovom dijelu, shodno prethodno iznesenom, ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

22. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

23. Apelantica pobija rješenje Vrhovnog suda, tvrdeći da je tim rješenjem povrijeđeno njeno pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, i to u segmentu prava na pristup sudu, te, u vezi s tim pravom, prava iz čl. 13. i 14. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

24. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

25. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.

26. Apelantica tvrdi da je osporenim rješenjem Vrhovnog suda prekršeno njeno pravo na pristup sudu, kao segmentu prava na pravično suđenje, jer je revizija, koju je lično izjavila protiv pravosnažne drugostepene presude, odbačena primjenom odredbe člana 247. stav (2) ZPP, pa smatra da takvo zakonsko ograničenje nije u skladu sa pravom na pravično suđenje.

27. Naime, izmjenama i dopunama ZPP koje su se na području RS desile tokom 2013. godine taj zakon je značajno izmijenjen, a osnovni cilj izmjena bio je, između ostalog, ubrzanje parničnog postupka, odnosno poboljšanje efikasnosti sudova u rješavanju sporova u građanskim predmetima. Ustavni sud zapaža da su značajne izmjene ZPP unesene i u pogledu dopuštenosti revizije, u smislu člana 237. st. (2) i (3) ZPP, odnosno da su uvjeti za dopuštenost revizije novim izmjenama dodatno suženi - imovinski cenzus je sa 10.000,00 KM povećan na 30.000,00 KM, odnosno sa 20.000, 00 KM na 50.000,00 KM u privrednim sporovima, a stav (3) citirane odredbe također je pretrpio značajne izmjene uz dodavanje novog stava (4) koji precizira šta sve revizija treba da sadrži ukoliko se izjavljuje shodno stavu (3) člana 237. ZPP (vidi Relevantne propise). Ustavni sud, također, zapaža da se Vrhovni sud prilikom razmatranja dopuštenosti revizije nije bavio ovim zakonskim uvjetima, već je dopuštenost revizije sagledao u svjetlu novog zakonskog ograničenja koje propisuje da revizija nije dozvoljena, u smislu odredbe člana 247. stav (2) ZPP, ako ona nije izjavljena posredstvom opunomoćenika iz člana 301b. ZPP, a opunomoćenik iz citirane odredbe je, shodno stavu (1) citiranog člana, advokat, osim ako je sama stranka advokat. Izuzetak od navedenog propisuje stav (2) citiranog člana koji precizira da "stranka može sama izjaviti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti opunomoćenik koji je, prema odredbama ovog (vidi član 301. ZPP) ili drugog zakona, ovlašten da zastupa stranku a koji ima položen pravosudni ispit". Identična ograničenja u pogledu izjavljivanja revizije propisana su i u ZPP koji se primjenjuje na području Federacije BiH a izmjene u tom entitetu su se desile nešto kasnije, odnosno tokom 2015. godine. Ustavni sud, također, zapaža da su izmjene i dopune entitetskih procesnih zakona iz građanske oblasti gotovo identične uz neznatne pojmovne i jezičke razlike, te razlike uvjetovane drukčijom organizacijom i nazivima u pravosudnim sistemima entiteta. Upravo navedeno jeste i odgovor na apelanticine prigovore iznesene u apelaciji da se sporna ograničenja odnose samo na teritoriju Republike Srpske.

28. Imajući u vidu apelanticine prigovore koji pokreću pitanje kršenja prava na pristup sudu, Ustavni sud podsjeća da Evropska konvencija izričito i ne spominje pravo na pristup sudu, a da je Evropski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) pravo na pristup sudu prvi put objasnio u predmetu *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (vidi, Evropski sud, *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 4451/70, 1975. god.) u kojem je, između ostalog, zaključeno da pravo na pravično suđenje uključuje i pravo na pristup sudu koje ne smije biti uvjetovano, odnosno otežano. Evropski sud je, također, u svojim brojnim odlukama (vidi, između ostalih, Evropski sud, *Kreuz protiv Poljske*, odluka iz 2001. god.) usvojio stav da pravo na sud nije apsolutno i da ono može biti podložno *implicite* dopuštenim ograničenjima, jer pravo na pristup sudu po svojoj naravi zahtijeva regulaciju države. Restrikcije se mogu ticati prava pristupa kao takvog ili njegovih određenih elemenata, npr. javnosti postupka, ili se postupak može ograničiti na utvrđivanje specifičnih pitanja zakona. Štaviše, izvjesne *implicite* restrikcije primjenjuju se u tom smislu da krivični postupak može biti i okončan bez intervencije suda pod uvjetom da ne vodi do formalnog ili činjeničnog utvrđivanja stanja stvari. Vlasti, također, mogu odrediti specifična ograničenja pravila pristupa sudu, ali data ograničenja ne smiju ugrožavati pravo pristupa samoj njegovoj suštini i mora biti dovoljno jasno, ili njihove odredbe moraju sadržavati garancije da ne budu pogrešno shvaćene. Zapravo, ograničenja koja se primjenjuju moraju težiti legitimnom cilju, a mora postojati i razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se

želi postići (vidi, između ostalih, Evropski sud, *Tinnelly & Sons Ltd. i drugi, te McElduff i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 1998. god.). Evropski sud je u specifičnim okolnostima građanskog predmeta *Tolstoj Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva* usvojio stav da obaveza plaćanja 124.900 engleskih funti, kao kaucija za troškove žalbenog postupka, nije ispunila taj zahtjev.

29. Konačno, Ustavni sud podsjeća da Evropski sud pravo na pristup sudu vezuje za niže sudske instance, te da je usvojio stav da se pristup najvišoj sudskoj instanci može suziti na različite načine, ali se i tada, kao što je već naglašeno, vodi računa o odnosu ograničenja sa njegovom svrhom i o tome da li postoji način da se svrha ograničenja postigne manjim ograničenjem prava, te da li je ono neophodno u obimu potrebnom da se svrha ograničenja zadovolji u demokratskom društvu i bez zadiranja u suštinu zajamčenog prava.

30. Polazeći od navedenih principa Evropskog suda, Ustavni sud zapaža da je apelantica lično pokrenula predmetni radni spor i vodila postupak bez opunomoćenika u kojem je ishodila dvije meritorne odluke (presude Osnovnog i Okružnog suda). Dakle, apelantica je bez ikakvih procesnih ograničenja vodila postupak pred nižestepenim sudovima, jer je pred Osnovnim i Okružnim sudom imala parničnu sposobnost, odnosno sposobnost parnične stranke da sama, lično i neposredno, bez opunomoćenika, preduzima parnične radnje (podnese tužbu, učestvuje na raspravama, podnese žalbu). Apelantica navedeno i ne osporava iz čega proizlazi da suštinski apelantici nije bilo ugroženo pravo na pristup sudu pune jurisdikcije na dvije sudske instance.

31. Shodno tome, Ustavni sud podsjeća na stav Evropskog suda koji pravo na pristup sudu, u bitnom, vezuje za nižestepene sudove, a pravo na pristup sudu najviše instance može suziti na različite načine bez, dakako, zadiranja u suštinu zajamčenog prava. U konkretnom slučaju radi se o zakonskom ograničenju (član 247. stav 2. ZPP) kojim je stranci u postupku koja nema advokata, a sama nije advokat i nema položen pravosudni ispit, odnosno koju ne zastupa opunomoćenik koji ima položen pravosudni ispit (član 301. u vezi sa članom 301b. stav (2) ZPP), onemogućeno da lično izjavi reviziju, jer takve stranke, kao što je slučaj sa apelanticom, za tu procesnu radnju nemaju parničnu sposobnost.

32. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je revizija vanredan, devolutivan, nesuspendivan i dvostrani pravni lijek koji se može koristiti samo u uvjetima propisanim zakonom. Ustavni sud, dalje, podsjeća da se revizija može izjaviti zbog povrede procesnog i materijalnog prava, ali ne i zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te da su granice ispitivanja revizije novim zakonskim rješenjem dodatno sužene (član 241. ZPP). Ustavni sud, također, zapaža da su izmjenama i dopunama ZPP odredbe člana 237. ZPP kojima su propisani uvjeti za dopuštenost revizije pretrpjele značajne izmjene. Tako je stavom (2) citiranog člana imovinski cenzus za dopuštenost revizije sa 10.000,00 KM povećan na 30.000,00 KM, odnosno sa 20.000,00 KM na 50.000,00 KM u privrednim sporovima, a i stav (3) člana 237. ZPP (uvjeti za dopuštenost revizije u posebnim slučajevima) je obuhvaćen značajnim izmjenama, što je bio razlog da se novim stavom (4) dodatno precizira šta revizija treba da sadrži ukoliko se izjavljuje shodno stavu (3) člana 237. ZPP. Shodno tome, novi stav (4) glasi da "u reviziji iz stava (3) ovog člana stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni". Ustavni sud, također, podsjeća da, ukoliko revizija ne bude sačinjena u skladu sa stavom (4) člana 237. ZPP, postoji

могућност да она буде одбачена примјеном члана 247. став (4) ZPP. Према оцјени Уставног суда, образложење наводи ревизије, као ванредног правног лијека, који се користи у увјетима прописаним законом, захтијева квалификовано знање из области права од странака, па се у таквим околностима, сходно новим измјенама ZPP у вези са допуштености ревизије, чини сасвим логичним да странкама у ревизијском поступку пред Врховним судом буде ускраћена парнична способност.

33. Стога, према оцјени Уставног суда, новопрописана парнична неспособност странака у ревизијском поступку управо омогућава несметан и ефикасан рад судова и елиминира могућност да се пред судом појављују неуке и странке невичне праву, како би се, између осталог, заштитила сама странка и избјегло непотребно одуговлачење поступка, што је био и један од основних циљева нових измјена и допуна ZPP. Према оцјени Уставног суда, *ratio legis* тог законског ограничења је, заправо, подизање степена стручности заступања пред највишом судском инстанцом у ентитетима, односно ефикаснији и стручнији рад приликом кориштења ревизије као ванредног правног лијека, што је било и нуžno с обзиром на додатне законске измјене у вези са допуштености ревизије. Уставни суд сматра да се прописивањем да странку која није адвокат, или која нема položen правосудни испит мора заступати адвокат или опунomoćenik из члана 301b. став 2. ZPP у поступку ревизије, као ванредног правног средства, које се користи уз законска ограничења прописана одредбом члана 237. ст. (2) и (3) ZPP, не ограничавају странке у заштити њихових права. Штавише, према оцјени Уставног суда, захтевом за стручно заступање, због сложености поступка, важности спора, вриједности спора, те ефикасности суђења пред највишом ентитетском судском инстанцом, заправо се štите права странака за чију је заштиту неophodно стручно правно знање и искуство, чиме се омогућава да се о правима и обавезама странака одлучи дјелотворно и у разумном року.

34. Сходно свему наведеном, Уставни суд сматра да у околностима конкретног случаја законским ограничењем прописаним одредбом члана 247. став (2) ZPP апелантици није прекршено право на приступ суду, као segmentu права на прaviчно суђење, будући да је то ограничење пред највишом судском инстанцом у ентитету, те пропорционално и неophodно, у обиму потребном да се сврха ограничења задовољи у демократском друштву, којим није дошло до задиранија у суштину зајамченог права.

35. Стога, Уставни суд закључује да osporenim рјешенјем Врховног суда није дошло до кршења апелантициног права на приступ суду као segmentu права на прaviчно суђење из члана II/3.e) Устава Bosne и Hercegovine и члана 6. став 1. Европске конвенције.

Ostali prigovori

36. У вези с апелантициним приговорима да су овим законским ограничењем дискриминирани грађани slabog имовног stanja који немају могућност да ангажирају адвоката да их у ревизијском поступку заступа, Уставни суд ове приговоре сматра neutemeljenim. Naime, Уставни суд podsjeća да је одредбом члана 301. ZPP precizirano ko može biti opunomoćenik, односно ko sve može zastupati stranку u парничном поступку, а из citirane одређе произлази да адвокати nisu jedini који то могу обављати, што је vidljivo и из одређе члана 301b. став (2) ZPP. Уставни суд podsjeća да је у апелантицином случају то mogao biti, између осталих, и zaposlenik службе за бесплатну правну помоћ са položenim правосудним испитом, односно, будући да се radilo о radnom спору, и lice zaposleno да пружа правну помоћ при sindikatu са položenim правосудним испитом (види члан 301. ст. (1) и (3) ZPP). У вези с приговорима да су овим законским ограничењем дискриминирани грађани Republike Srpske, jer на području Federacije BiH ово законско ограничење не postoji,

Уставни суд podsjeća да је prethodno detaljno образложио да су процесни закони који се примјенују у парницама у оба ентитета usaglašeni и gotovo identični с tim да су се измјене ZPP на području FBiH desile nešto kasnije. Shodno tome, Уставни суд smatra да ovakvi prigovori, у суштини, не pokreću питање кршења права на недискриминацију из члана II/4. Устава Bosne и Hercegovine и члана 14. Европске конвенције на коју се apelantica pozvala.

37. У вези с апелантициним позивањем на кршење права из члана 13. Европске конвенције, Уставни суд, сходно пракси Европског суда, podsjeća да, када је riječ о праву на приступ суду, захтеви из члана 13. Европске конвенције apsorbirani су onima из члана 6. став 1. Европске конвенције (види, Европски суд, *Ganci protiv Italije*, 2003. год.). Будући да је Уставни суд prethodno detaljno образложио апелантицине приговоре у вези са кршењем права на приступ суду у оквиру права на прaviчно суђење, Уставни суд због istih razloga smatra да су и navodi о кршењу права из члана 13. Европске конвенције neosnovani.

VIII. Zaključak

38. Уставни суд закључује да нема кршења права на приступ суду као segmentu права на прaviчно суђење из члана II/3.e) Устава Bosne и Hercegovine и члана 6. став 1. Европске конвенције када је Врховни суд odbacio апелантицину ревизију коју је она лично изјавила, сходно одредбама члана 247. став (2) ZPP, jer tim законским ограничењем, suprotno апелантициним tvrdnjama, није došlo до задиранија у суштину зајамченог права.

39. Nema ни кршења забране дискриминације из члана II/4. Устава Bosne и Hercegovine и члана 14. Европске конвенције у вези са правом на приступ суду у околностима када приговори izneseni у том правцу суштinski не pokreću питање кршења наведеног права.

40. Konačno, nema ни кршења права на дјелотворан правни lijek из члана 13. Европске конвенције када заштита коју пружа члан 6. став 1. у segmentu приступа суду, заправо, apsorbira onu коју пружа члан 13. Европске конвенције, при чему је detaljno образложено зашто није došlo до кршења права на приступ суду.

41. На основу члана 18. став (3) таčka c) и члана 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у dispozitivу ове одлуке.

42. Према члану VI/5. Устава Bosne и Hercegovine, одлуке Уставног суда су konačne и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Bosne и Hercegovine
Mirsad Ćeman, s. r.

Уставни суд Bosne и Hercegovine у Velikom vijeću, у predmetu број AP 382/17, рјешавајући апелацију **Radojke Praštalo**, на temelju чланка VI/3.(b) Устава Bosne и Hercegovine, чланка 18. ставак (3) таčka c), чланка 57. ставак (2) таčka b) и чланка 59. ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Bosne и Hercegovine – преčišćени текст ("Службени гласник Bosne и Hercegovine" број 94/14), у саставу:

Mirsad Ćeman, predsjednik
Mato Tadić, dopredsjednik
Zlatko M. Knežević, dopredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudac
Seada Palavrić, sutkinja

на sjednici održanoj 10. svibnja 2017. godine donio је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija се као neutemeljena apelacija **Radojke Praštalo** podnesena protiv Rješenja Vrhovnog суда Republike Srpske број 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. studenog 2016. godine.

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Radojke Praštalo** podnesena protiv Presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. prosinca 2014. godine i Presude Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 142804 12 Rs od 26. ožujka 2014. godine zbog proteka roka za podnošenje apelacije.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Radojka Praštalo (u daljnjem tekstu: apelantica) iz Banjaluke podnijela je 31. siječnja 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. studenog 2016. godine, Presude Okružnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. prosinca 2014. godine i Presude Osnovnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 71 0 Rs 142804 12 Rs od 26. ožujka 2014. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda zatraženo je 30. ožujka 2017. godine da dostavi odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud je dostavio odgovor na apelaciju 31. ožujka 2017. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelacijskih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

5. Apelantica je 14. svibnja 2012. godine osobno tužbom Osnovnom sudu u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) pokrenula radni spor protiv Univerziteta u Banjaluci - Elektrotehnički fakultet (u daljnjem tekstu: tuženi), tražeći poništenje akata tuženog, vraćanje na posao, te isplatu razlike neisplaćenih plaća i naknadu štetu po osnovi izgubljene zarade.

6. Osnovni sud je Presudom broj 71 0 Rs 142804 12 Rs od 26. ožujka 2014. godine tužbeni zahtjev u cijelosti odbio na način preciziran u izreci prvostupajnske presude (visina spora u presudi nije naznačena).

7. Odlučujući o prizivu koji je apelantica podnijela osobno protiv prvostupajnske presude, Okružni sud je Presudom broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. prosinca 2014. godine priziv odbio i prvostupajnsku presudu potvrdio.

8. Nezadovoljna presudom Okružnog suda, apelantica je osobno izjavila reviziju Vrhovnom sudu koji je Rješenjem broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. studenog 2016. godine reviziju odbacio.

9. Ispitujući dopuštenost revizije, Vrhovni sud se pozvao na odredbu članka 247. stavak (2) Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS" br. od 58/03 do 61/13, u daljnjem tekstu: ZPP) kojom je, između ostalog, propisano da je revizija nedozvoljena ako nije izjavljena posredstvom opunomoćenika iz odredbe članka 301b) ZPP, kojom je, opet, propisano da u postupku po reviziji stranka mora zastupati odvjetnik, osim ako je sama stranka odvjetnik, a iznimno od ovog stavka, stranka može sama izjaviti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti opunomoćenik koji je, prema odredbama ZPP ili drugog zakona, ovlašten zastupati stranku, a koji ima položen pravosudni ispit (stavak 2. članka 301b. ZPP). Vrhovni sud je, imajući u vidu citirane odredbe, zaključio da je postojanje položenog pravosudnog ispita podnositelja revizije uvjet za dopuštenost revizije.

10. U konkretnom slučaju, kako je istaknuo Vrhovni sud, reviziju protiv pravomoćne odluke drugostupajnskog suda izjavila je apelantica osobno, a kako se radi o neotklonjivom procesnom nedostatku, jer apelantica nije diplomirani pravnik i nema položen pravosudni ispit (prema stanju predmeta, apelantica je doktor tehničkih znanosti iz oblasti elektrotehnike), revizija se pokazuje kao nedopuštena, pa je primjenom odredaba članka 247. st. (1) i (2) ZPP odlučeno kao u dispozitivu rješenja.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelantica smatra da je osporenim odlukama prekršeno njezino pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europski sud), kao i pravo na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije i pravo na nediskriminaciju iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije. Apelantica iscrpno elaborira razloge zbog kojih je reviziju izjavila, smatrajući da je bila utemeljena, ali da je ona, ipak, odbačena samo zbog činjenice što je u revizionom postupku nije zastupao odvjetnik. Smatra da se takvom zakonskom odredbom oduzima pravda građanima Republike Srpske na način da se pravo na suđenje čini još nedostupnijim nego što je to bilo ranije. Smatra da su takvom odredbom građani diskriminirani prema materijalnim mogućnostima i prema teritorijalnoj osnovi, jer nemaju svi građani pristup sudu ako nisu odvjetnici ili nemaju sredstava platiti odvjetnika, te ako ne žive na teritoriju Federacije BiH, iako postoji samo jedan Ustav BiH. Smatra da se takvim zakonskim rješenjem krši i opće pravo na osobno zastupanje. Apelantica od Ustavnog suda traži da ispita je li joj rješenjem Vrhovnog suda povrijeđeno pravo na pristup sudu kao segmentu prava na pravično suđenje, te, u svezi s tim, prava iz čl. 13. i 14. Europske konvencije.

b) Odgovor na apelaciju

12. Vrhovni sud je apelacijske navode ocijenio neutemeljenim uz obrazloženje da su sudovi u redovitom postupku dužni primjenjivati pozitivne propise, a ako im se u postupku postavi pitanje pravne valjanosti ili ustavnosti, onda to pitanje mogu proslijediti nadležnom sudu (Ustavnom sudu ili Ustavnom sudu RS). Naglašeno je da redoviti sudovi ne mogu *ad hoc* ocjenjivati pravnu valjanost propisa, jer to nije sukladno ustavnom načelu vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine.

V. Relevantni propisi

13. U **Zakonu o parničnom postupku** ("Službeni glasnik RS" br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09), u tekstu koji je važio prije izmjena i dopuna, relevantne odredbe glase:

VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Revizija

Član 237.

(1) *Stranke mogu izjaviti reviziju protiv pravosnažne presude donesene u drugom stepenu u roku od 30 dana od dana dostavljanja prepisa presude, a u privrednim sporovima 15 dana.*

(2) *Revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude ne prelazi 10.000 konvertibilnih maraka, a u privrednim sporovima 20.000,00 KM.*

(3) *Izuzetno Vrhovni sud Republike Srpske može dozvoliti reviziju u svim predmetima, ako ocijeni da bi odlučivanje po reviziji bilo od značaja za primjenu prava u drugim slučajevima.*

Član 300. stav (1)

Stranke mogu preduzimati radnje u postupku lično ili preko punomoćnika.

Član 301. st. (1) i (3)

(1) Punomoćnik može biti advokat, advokatsko društvo ili zaposleni kod službe za besplatnu pravnu pomoć, kao i, za pravna lica zaposleni kod tog pravnog lica, a za fizička lica braćni, odnosno vanbraćni drug stranke ili srodnik stranke po krvi ili po tazbini.

(3) U radnim sporovima, besplatno radnika može zastupati i lice zaposleno za pružanje pravne pomoći pri sindikatu, pod uslovom da je diplomirani pravnik i da ima položen pravosudni ispit.

14. U **Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku** ("Službeni glasnik RS" broj 61/13) relevantne odredbe glase:

Članak 49.

U članku 237. stavak 2. mijenja se i glasi:

"Revizija nije dozvoljena ako vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi 30.000 KM, a u gospodarskim prijemorima 50.000 KM."

Dosadašnji stavak 3. mijenja se i glasi:

"U slučajevima u kojima revizija nije dozvoljena prema odredbi stavka 2. ovog članka, stranke mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude ako odluka o prijeporu ovisi o rješenju nekoga materijalnopravnog ili procesnopravnog pitanja važnog za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a naročito:

1) ako o tom pitanju revizijski sud još nije zauzeo shvaćanje odlučujući o pojedinim predmetima ili na sjednici odjeljenja, a riječ je o pitanju o kojem postoji različita praksa drugostupanjskih sudova,

2) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje, ali je odluka drugostupanjskog suda zasnovana na shvaćanju koje nije podudarno s tim shvaćanjem,

3) ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostupanjskog suda zasniva na tom shvaćanju, ali bi, uvažavajući razloge iznesene tijekom prethodnog prvostupanjskog i prizivnog postupka zbog promjene u pravnom sustavu, uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima, te odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Europskog suda za ljudska prava - trebalo da se preispita sudska praksa."

Poslije stavka 3. dodaje se novi stavak 4, koji glasi:

"U reviziji iz stavka 3. ovog članka stranka treba da jasno naznači pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izloži razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni."

Članak 50.

Članak 241. mijenja se i glasi:

"Revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u onom dijelu u kome se ona pobija revizijom, u granicama razloga navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava.

Po reviziji iz članka 237. stavak 3. ovog zakona, revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo zbog pitanja koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, zbog kojega je podnesena i koje je u njoj određeno naznačeno kao takvo, uz pozivanje na propise i druge izvore prava koji se na to pitanje odnose."

Članak 52.

U članku 247. stavak 2. mijenja se i glasi:

"Revizija je nedozvoljena ako nije izjavljena preko opunomoćenika iz članka 301b. ovog zakona, ako je izjavljena od osobe koja nije ovlaštena za podnošenje revizije ili osobe koja je

odustala od revizije ili ako osoba koja je izjavila reviziju nema pravni interes za podnošenje revizije, ili ako je revizija izjavljena protiv presude protiv koje se po zakonu ne može izjaviti."

Poslije stavka 2. dodaju se novi st. 3, 4, 5, 6. i 7, koji glase:

"Revizijski sud će rješenjem utvrditi da je podnositelj revizije odustao od podnesene revizije ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud.

Reviziju iz članka 237. stavak 3. ovog zakona sud će rješenjem odbaciti kao nedopuštenu i ako u reviziji ne bude naznačeno pravno pitanje zbog kojeg se podnosi, uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, kao i zato što u njoj nisu određeno izloženi razlozi zbog kojih podnositelj smatra da je to pitanje važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Revizijski sud će reviziju iz članka 237. stavak 3. ovog zakona odbaciti i ako ocijeni da pravno pitanje zbog kojeg je ona izjavljena nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

U obrazloženju rješenja iz st. 4. i 5. ovog članka sud se poziva samo na odredbe navedenih stavaka koji predviđaju odbacivanje takve revizije. Ako ocijeni da bi to bilo svrsishodno, sud će obrazložiti razloge zbog kojih je donio takvo rješenje.

Ako sud u slučaju iz stavka 5. ovog članka nađe da samo neko od više istaknutih pravnih pitanja nije važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, revizija će se odbaciti samo u pogledu tog pitanja."

Članak 68.

U članku 301. u stavku 1. riječi: "ili po tazbini" zamjenjuju se riječima: "po pravoj liniji do bilo kog stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja zaključno, odnosno srodnik po tazbini zaključno do drugog stupnja."

Članak 69.

Poslije članka 301. dodaju se novi čl. 301a. i 301b., koji glase:

Članak 301b.

U postupku po reviziji stranku mora, kao punomoćnik, zastupati odvjetnik, osim ako je sama stranka odvjetnik.

Iznimno od stavka 1. ovog članka, stranka može sama izjaviti reviziju, ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti punomoćnik koji je, prema odredbama ovog ili drugog zakona, ovlašten da zastupa stranku, a koji ima položen pravosudni ispit."

15. U **Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku** ("Službene novine FBiH" broj 98/15) relevantne odredbe glase

Članak 247. st. (1) i (2)

"(1) Nedopuštenu reviziju odbacit će revizijski sud rješenjem, kao i nepravodobnu ili nepotpunu reviziju, ako to, u granicama svojih ovlasti, nije učinio prvostupanjski sud.

(2) Revizija je nedopuštena ako nije izjavljena putem punomoćnika iz članka 301b. ovog zakona, ako ju je izjavila osoba koja nije ovlaštena na podnošenje revizije, ili osoba koja je odustala od revizije, ili ako osoba koja je izjavila reviziju nema pravni interes za podnošenje revizije, ili ako je revizija izjavljena protiv presude protiv koje se po zakonu ne može podnijeti."

Članak 301b.

(1) Stranka može podnijeti reviziju putem punomoćnika koji je odvjetnik.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, stranka može sama podnijeti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može reviziju podnijeti kao punomoćnik osoba koja je prema odredbama ovog ili kojeg drugog zakona ovlaštena zastupati je u

tom svojstvu iako nije odvjetnik, ako ima položen pravosudni ispit.

VI. Dopustivost

16. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

17. Sukladno članku 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojeg je koristio.

a) Dopustivost u odnosu na Presudu Okružnog suda broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. prosinca 2014. godine

18. Apelantica predmetnom apelacijom osporava (i) presudu Okružnog suda protiv koje je izjavila reviziju, a koju je Vrhovni sud odbacio kao nedozvoljenu zbog procesnih razloga, pa proizlazi da revizija u konkretnom slučaju nije bila učinkovit pravni lijek.

19. Ustavni sud podsjeća da, sukladno praksi Ustavnog suda, revizija je, u slučaju kada su ispunjeni uvjeti dopustivosti predviđeni procesnim zakonom, učinkovit pravni lijek, koji je apelant dužan iscrpiti prije podnošenja apelacije Ustavnom sudu. Međutim, iz raspoloživih dokumenata ne može se sa sigurnošću tvrditi da bi revizija, i da ju je izjavila ovlaštena osoba, u smislu članka 301b. ZPP, odista bila učinkovita. Navedeno stoga što se Vrhovni sud nije bavio dopustivošću revizije, u smislu članka 237. st. (2) i (3) ZPP, a iz raspoloživih dokumenata to nije očito barem kada se radi o visini pobijanog dijela osporene presude, odnosno imovinskom cenzusu, sukladno stavku (2) članka 237. ZPP. Budući da Ustavni sud nije nadležan ispitivati dopustivost revizije, sukladno citiranim odredbama ZPP, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju konačna odluka Presuda Okružnog suda broj 71 0 Rs 142804 14 Rsž od 22. prosinca 2014. godine. Sukladno tome, imajući u vidu nadnevak donošenja drugostupajnske presude (22. prosinac 2014. godine), činjenicu da je apelantica protiv te odluke izjavila reviziju, te nadnevak kada je apelantica podnijela apelaciju protiv rješenja Vrhovnog suda (31. siječanj 2017. godine), očito je da je apelacija u odnosu na konačnu presudu Okružnog suda podnesena protekom roka koji je propisan člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda.

20. Imajući u vidu odredbu članka 18. stavak (3) točka c) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je pretekao rok za podnošenje apelacije, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

b) Dopustivost u odnosu na Rješenje Vrhovnog suda broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. studenog 2016. godine

21. Apelantica predmetnom apelacijom osporava (i) Rješenje Vrhovnog suda broj 71 0 Rs 142804 15 Rev od 24. studenog 2016. godine protiv kojeg nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Ustavni sud ponovno ukazuje da revizija koju je apelantica izjavila nije bila učinkovit pravni lijek, jer je ona odbačena zbog procesnih razloga, pa se u takvim okolnostima postavlja pitanje dopustivosti predmetne apelacije, u smislu članka 18. stavak (3) Pravila Ustavnog suda. Međutim, budući da predmetna apelacija upravo pokreće pitanje kvalitete zakonske norme kojom je apelantici u revizijskom postupku uskraćena parnična sposobnost za izjavljivanje revizije, Ustavni sud ima obvezu ispitati kvalitetu zakonske norme na koju apelantica ukazuje, odnosno ispitati krše li se tom odredbom apelantičina ustavna prava i prava iz Europske konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu

broj AP 2809/12 od 24. svibnja 2013. godine, dostupna na web-stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). Sukladno tome, Ustavni sud će ispitati pravodobnost podnesene apelacije u odnosu na osporeno rješenje. Dakle, iz raspoloživih dokumenata proizlazi da je osporeno rješenje apelantica primila 23. prosinca 2016. godine, a apelacija je podnesena 31. siječnja 2017. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Stoga, apelacija u ovom dijelu, sukladno prethodno iznesenom, ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

22. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

23. Apelantica pobija rješenje Vrhovnog suda, tvrdeći da je tim rješenjem povrijeđeno njezino pravo iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, i to u segmentu prava na pristup sudu, te, u svezi s tim pravom, prava iz čl. 13. i 14. Europske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

24. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima, i druga prava vezana za krivične postupke.

25. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

26. Apelantica tvrdi da je osporenim rješenjem Vrhovnog suda prekršeno njezino pravo na pristup sudu, kao segmentu prava na pravično suđenje, jer je revizija, koju je osobno izjavila protiv pravomoćne drugostupajnske presude, odbačena primjenom odredbe članka 247. stavak (2) ZPP, pa smatra da takvo zakonsko ograničenje nije sukladno pravu na pravično suđenje.

27. Naime, izmjenama i dopunama ZPP koje su se na području RS desile tijekom 2013. godine taj zakon je značajno izmijenjen, a temeljna svrha izmjena bila je, između ostalog, ubrzanje parničnog postupka, odnosno poboljšanje efikasnosti sudova u rješavanju sporova u građanskim predmetima. Ustavni sud zapaža da su značajne izmjene ZPP unesene i u pogledu dopuštenosti revizije, u smislu članka 237. st. (2) i (3) ZPP, odnosno da su uvjeti za dopuštenost revizije novim izmjenama dodatno suženi - imovinski cenzus je sa 10.000,00 KM povećan na 30.000,00 KM, odnosno sa 20.000, 00 KM na 50.000,00 KM u gospodarskim sporovima, a stavak (3) citirane odredbe također je pretrpio značajne izmjene uz dodavanje novog stavka (4) koji precizira što sve revizija treba sadržavati ukoliko se izjavljuje sukladno stavku (3) članka 237. ZPP (vidi Relevantne propise). Ustavni sud, također, zapaža da se Vrhovni sud prilikom razmatranja dopuštenosti revizije nije bavio ovim zakonskim uvjetima, već je dopuštenost revizije sagledao u svjetlu novog zakonskog ograničenja koje propisuje da revizija nije dozvoljena, u smislu odredbe članka 247. stavak (2) ZPP, ako ona nije izjavljena posredstvom opunomoćenika iz članka 301b. ZPP, a opunomoćenik iz citirane odredbe je, sukladno stavku (1) citiranog članka, odvjetnik, osim ako je sama stranka odvjetnik. Iznimku od navedenog propisuje stavak (2) citiranog članka koji

precizira da "stranka može sama izjaviti reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za stranku reviziju može izjaviti opunomoćenik koji je, prema odredbama ovog (vidi članak 301. ZPP) ili drugog zakona, ovlašten zastupati stranku a koji ima položen pravosudni ispit". Identična ograničenja u pogledu izjavljivanja revizije propisana su i u ZPP koji se primjenjuje na području Federacije BiH a izmjene u tom entitetu su se desile nešto kasnije, odnosno tijekom 2015. godine. Ustavni sud, također, zapaža da su izmjene i dopune entitetskih procesnih zakona iz građanske oblasti gotovo identične uz neznatne pojmovne i jezične razlike, te razlike uvjetovane drukčijim ustrojstvom i nazivima u pravosudnim sustavima entiteta. Upravo navedeno jeste i odgovor na apelantičine prigovore iznesene u apelaciji da se sporna ograničenja odnose samo na teritorij Republike Srpske.

28. Imajući u vidu apelantičine prigovore koji pokreću pitanje kršenja prava na pristup sudu, Ustavni sud podsjeća da Europska konvencija izričito i ne spominje pravo na pristup sudu, a da je Europski sud za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) pravo na pristup sudu prvi put objasnio u predmetu *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (vidi, Europski sud, *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija broj 4451/70, 1975. god.) u kojem je, između ostalog, zaključeno da pravo na pravično suđenje uključuje i pravo na pristup sudu koje ne smije biti uvjetovano, odnosno otežano. Europski sud je, također, u svojim brojnim odlukama (vidi, između ostalih, Europski sud, *Kreuz protiv Poljske*, odluka iz 2001. god.) usvojio stajalište da pravo na sud nije apsolutno i da ono može biti podložno *implicite* dopuštenim ograničenjima, jer pravo na pristup sudu po svojoj naravi zahtijeva regulaciju države. Restrikcije se mogu ticati prava pristupa kao takvog ili njegovih određenih elemenata, npr. javnosti postupka, ili se postupak može ograničiti na utvrđivanje specifičnih pitanja zakona. Štoviše, izvjesne *implicite* restrikcije primjenjuju se u tom smislu da kazneni postupak može biti i okončan bez intervencije suda pod uvjetom da ne vodi do formalnog ili činjeničnog utvrđivanja stanja stvari. Vlasti, također, mogu odrediti specifična ograničenja pravila pristupa sudu, ali dana ograničenja ne smiju ugrožavati pravo pristupa samoj njegovoj biti i mora biti dovoljno jasno, ili njihove odredbe moraju sadržavati garancije da ne budu pogrešno shvaćene. Zapravo, ograničenja koja se primjenjuju moraju težiti legitimnom cilju, a mora postojati i razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želi postići (vidi, između ostalih, Europski sud, *Timmelly & Sons Ltd.* i drugi, te *McElduff i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 1998. god.). Europski sud je u specifičnim okolnostima građanskog predmeta *Tolstoj Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva* usvojio stajalište da obveza plaćanja 124.900 engleskih funti, kao kaucija za troškove prizivnog postupka, nije ispunila taj zahtjev.

29. Konačno, Ustavni sud podsjeća da Europski sud pravo na pristup sudu vezuje za niže sudske instance, te da je usvojio stajalište da se pristup najvišoj sudskoj instanci može suziti na različite načine, ali se i tada, kao što je već naglašeno, vodi računa o odnosu ograničenja sa njegovom svrhom i o tome postoji li način da se svrha ograničenja postigne manjim ograničenjem prava, te je li ono neophodno u opsegu potrebnom da se svrha ograničenja zadovolji u demokratskom društvu i bez zadiranja u suštinu zajamčenog prava.

30. Polazeći od navedenih načela Europskog suda, Ustavni sud zapaža da je apelantica osobno pokrenula predmetni radni spor i vodila postupak bez opunomoćenika u kojem je ishodila dvije meritorne odluke (presude Osnovnog i Okružnog suda). Dakle, apelantica je bez ikakvih procesnih ograničenja vodila postupak pred nižestupanjim sudovima, jer je pred Osnovnim i Okružnim sudom imala parničnu sposobnost, odnosno

sposobnost parnične stranke da sama, osobno i neposredno, bez opunomoćenika, poduzima parnične radnje (podnese tužbu, sudjeluje na raspravama, podnese priziv). Apelantica navedeno i ne osporava iz čega proizlazi da suštinski apelantici nije bilo ugroženo pravo na pristup sudu pune jurisdikcije na dvije sudske instance.

31. Sukladno tome, Ustavni sud podsjeća na stajalište Europskog suda koji pravo na pristup sudu, u bitnom, vezuje za nižestupajnske sudove, a pravo na pristup sudu najviše instance može suziti na različite načine bez, dakako, zadiranja u suštinu zajamčenog prava. U konkretnom slučaju radi se o zakonskom ograničenju (članak 247. stavak 2. ZPP) kojim je stranci u postupku koja nema odvjetnika, a sama nije odvjetnik i nema položen pravosudni ispit, odnosno koju ne zastupa opunomoćenik koji ima položen pravosudni ispit (članak 301. u svezi sa člankom 301b. stavak (2) ZPP), onemogućeno osobno izjaviti reviziju, jer takve stranke, kao što je slučaj sa apelanticom, za tu procesnu radnju nemaju parničnu sposobnost.

32. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da je revizija izvanredan, devolutivan, nesuspendivan i dvostrani pravni lijek koji se može koristiti samo u uvjetima propisanim zakonom. Ustavni sud, dalje, podsjeća da se revizija može izjaviti zbog povrede procesnog i materijalnog prava, ali ne i zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te da su granice ispitivanja revizije novim zakonskim rješenjem dodatno sužene (članak 241. ZPP). Ustavni sud, također, zapaža da su izmjenama i dopunama ZPP odredbe članka 237. ZPP kojima su propisani uvjeti za dopuštenost revizije pretrpjele značajne izmjene. Tako je stavkom (2) citiranog članka imovinski census za dopuštenost revizije sa 10.000,00 KM povećan na 30.000,00 KM, odnosno sa 20.000,00 KM na 50.000,00 KM u gospodarskim sporovima, a i stavak (3) članka 237. ZPP (uvjeti za dopuštenost revizije u posebnim slučajevima) je obuhvaćen značajnim izmjenama, što je bilo razlogom da se novim stavkom (4) dodatno precizira što revizija treba sadržavati ukoliko se izjavljuje sukladno stavku (3) članka 237. ZPP. Sukladno tome, novi stavak (4) glasi da "u reviziji iz stavka (3) ovog članka stranka treba jasno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju uz određeno navođenje propisa i drugih važećih izvora prava koji se na njega odnose, te izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i jednakopravnosti svih u njegovoj primjeni". Ustavni sud, također, podsjeća da, ukoliko revizija ne bude sačinjena sukladno stavku (4) članka 237. ZPP, postoji mogućnost da ona bude odbačena primjenom članka 247. stavak (4) ZPP. Prema ocjeni Ustavnog suda, obrazloženje navoda revizije, kao izvanrednog pravnog lijeka, koji se koristi u uvjetima propisanim zakonom, zahtijeva kvalificirano znanje iz oblasti prava od stranaka, pa se u takvim okolnostima, sukladno novim izmjenama ZPP u svezi sa dopuštenosti revizije, čini sasvim logičnim da strankama u revizijskom postupku pred Vrhovnim sudom bude uskraćena parnična sposobnost.

33. Stoga, prema ocjeni Ustavnog suda, novopropisana parnična nesposobnost stranaka u revizijskom postupku upravo omogućava nesmetan i efikasan rad sudova i eliminira mogućnost da se pred sudom pojavljuju neuke i stranke nevične pravu, kako bi se, između ostalog, zaštitila sama stranka i izbjeglo nepotrebno odugovlačenje postupka, što je bio i jedan od temeljnih ciljeva novih izmjena i dopuna ZPP. Prema ocjeni Ustavnog suda, *ratio legis* tog zakonskog ograničenja je, zapravo, podizanje stupnja stručnosti zastupanja pred najvišom sudskom instancom u entitetima, odnosno efikasniji i stručniji rad prilikom korištenja revizije kao izvanrednog pravnog lijeka, što je bilo i nužno obzirom na dodatne zakonske izmjene u svezi sa dopuštenosti revizije. Ustavni sud smatra da se propisivanjem da stranku koja nije odvjetnik, ili koja nema položen pravosudni ispit mora zastupati odvjetnik ili opunomoćenik iz članka 301b.

stavak 2. ZPP u postupku revizije, kao izvanrednog pravnog sredstva, koje se koristi uz zakonska ograničenja propisana odredbom članka 237. st. (2) i (3) ZPP, ne ograničavaju stranke u zaštiti njihovih prava. Štoviše, prema ocjeni Ustavnog suda, zahtjevom za stručno zastupanje, zbog složenosti postupka, važnosti spora, vrijednosti spora, te efikasnosti suđenja pred najvišom entitetskom sudskom instancom, zapravo se štite prava stranaka za čiju je zaštitu neophodno stručno pravno znanje i iskustvo, čime se omogućava da se o pravima i obvezama stranaka odluči učinkovito i u razumnom roku.

34. Sukladno svemu navedenom, Ustavni sud smatra da u okolnostima konkretnog slučaja zakonskim ograničenjem propisanim odredbom članka 247. stavak (2) ZPP apelantici nije prekršeno pravo na pristup sudu, kao segmentu prava na pravično suđenje, budući da je to ograničenje pred najvišom sudskom instancom u entitetu, te proporcionalno i neophodno, u opsegu potrebnom da se svrha ograničenja zadovolji u demokratskom društvu, kojim nije došlo do zadiranja u suštinu zajamčenog prava.

35. Stoga, Ustavni sud zaključuje da osporenim rješenjem Vrhovnog suda nije došlo do kršenja apelantičinog prava na pristup sudu kao segmentu prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Ostali prigovori

36. U svezi s apelantičnim prigovorima da su ovim zakonskim ograničenjem diskriminirani građani slabog imovnog stanja koji nemaju mogućnost angažirati odvjetnika da ih u revizijskom postupku zastupa, Ustavni sud ove prigovore smatra neutemeljenim. Naime, Ustavni sud podsjeća da je odredbom članka 301. ZPP precizirano tko može biti opunomoćenik, odnosno tko sve može zastupati stranku u parničnom postupku, a iz citirane odredbe proizlazi da odvjetnici nisu jedini koji to mogu obavljati, što je vidljivo i iz odredbe članka 301b. stavak (2) ZPP. Ustavni sud podsjeća da je u apelantičnom slučaju to mogao biti, između ostalih, i uposlenik službe za besplatnu pravnu pomoć sa položenim pravosudnim ispitom, odnosno, budući da se radilo o radnom sporu, i osoba uposlena da pruža pravnu pomoć pri sindikatu sa položenim pravosudnim ispitom (vidi članak 301. st. (1) i (3) ZPP). U svezi s prigovorima da su ovim zakonskim ograničenjem diskriminirani građani Republike Srpske, jer na području Federacije BiH ovo zakonsko ograničenje ne postoji, Ustavni sud podsjeća da je prethodno detaljno obrazložio da su procesni zakoni koji se primjenjuju u parnicama u oba entiteta usuglašeni i gotovo identični s tim da su se izmjene

ZPP na području FBiH desile nešto kasnije. Sukladno tome, Ustavni sud smatra da ovakvi prigovori, u suštini, ne pokreću pitanje kršenja prava na nediskriminaciju iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije na koju se apelantica pozvala.

37. U svezi s apelantičnim pozivanjem na kršenje prava iz članka 13. Europske konvencije, Ustavni sud, sukladno praksi Europskog suda, podsjeća da, kada je riječ o pravu na pristup sudu, zahtjevi iz članka 13. Europske konvencije apsorbirani su onima iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi, Europski sud, *Ganci protiv Italije*, 2003. god.). Budući da je Ustavni sud prethodno detaljno obrazložio apelantičine prigovore u svezi sa kršenjem prava na pristup sudu u okviru prava na pravično suđenje, Ustavni sud zbog istih razloga smatra da su i navodi o kršenju prava iz članka 13. Europske konvencije neutemeljeni.

VIII. Zaključak

38. Ustavni sud zaključuje da nema kršenja prava na pristup sudu kao segmentu prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije kada je Vrhovni sud odbacio apelantičinu reviziju koju je ona osobno izjavila, sukladno odredbama članka 247. stavak (2) ZPP, jer tim zakonskim ograničenjem, protivno apelantičnim tvrdnjama, nije došlo do zadiranja u suštinu zajamčenog prava.

39. Nema ni kršenja zabrane diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi sa pravom na pristup sudu u okolnostima kada prigovori izneseni u tom pravcu suštinski ne pokreću pitanje kršenja navedenog prava.

40. Konačno, nema ni kršenja prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije kada zaštita koju pruža članak 6. stavak 1. u segmentu pristupa sudu, zapravo, apsorbira onu koju pruža članak 13. Europske konvencije, pri čemu je detaljno obrazloženo zašto nije došlo do kršenja prava na pristup sudu.

41. Na temelju članka 18. stavak (3) točka c) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

42. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mirsad Čeman, v. r.

С А Д Р Ж А Ј

КОМИСИЈА ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ					
530	Одлука број 04.1-02.9-88/17-3 (српски језик)	1	Одлука број 07.6-2.4-100/17-1 (хрватски језик)	10	
	Одлука број 04.1-02.9-88/17-3 (босански језик)	1	Одлука број 07.6-2.4-100/17-2 (српски језик)	10	
	Одлука број 04.1-02.9-88/17-3 (хрватски језик)	1	Одлука број 07.6-2.4-100/17-2 (босански језик)	10	
531	Одлука о измјенама и допунама Одлуке о проглашењу историјског подручја - некропола са стећницама у Оловцима код Кладња националним спомеником Босне и Херцеговине (српски језик)	2	Одлука број 07.6-2.4-100/17-2 (хрватски језик)	10	
	Одлука о измјенама и допунама Одлуке о проглашењу историјског подручја - Некропола са стећницама у Оловцима код Кладња националним спомеником Босне и Херцеговине (босански језик)	3	Одлука број 07.6-2.4-100/17-3 (српски језик)	11	
	Одлука о измјенама и допунама Одлуке о проглашењу историјског подручја - Некропола са стећницама у Оловцима код Кладња националним спомеником Босне и Херцеговине (хрватски језик)	4	Одлука број 07.6-2.4-100/17-3 (босански језик)	11	
532	Одлука о измјенама и допунама историјског подручја - Праисторијска градина и некропола са стећницама Равањска врата (Доња и Горња некропола), општина Купрес, националним спомеником Босне и Херцеговине (српски језик)	5	Одлука број 07.6-2.4-100/17-3 (хрватски језик)	11	
	Одлука о измјенама и допунама историјског подручја - Праисторијска градина и некропола са стећницама Равањска врата (Доња и Горња некропола), општина Купрес, националним спомеником Босне и Херцеговине (босански језик)	7			
	Одлука о измјенама и допунама историјског подручја - Праисторијска градина и некропола са стећницама Равањска врата (Доња и Горња некропола), општина Купрес, националним спомеником Босне и Херцеговине (хрватски језик)	8			
533	Одлука број 07.6-2.4-100/17-1 (српски језик)	9			
	Одлука број 07.6-2.4-100/17-1 (босански језик)	9			
			КОНКУРЕНЦИЈСКИ САВЈЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ		
			536	Закључак број УП 04-26-1-003-8/17 (српски језик)	12
				Закључак број УП 04-26-1-003-8/17 (босански језик)	12
				Закључак број УП 04-26-1-003-8/17 (хрватски језик)	13
			537	Закључак број 02-26-2-013-67-II/16 (српски језик)	14
				Закључак број 02-26-2-013-67-II/16 (босански језик)	15
				Закључак број 02-26-2-013-67-II/16 (хрватски језик)	16
			538	Закључак број 04-26-3-030-30-II/16 (српски језик)	17
				Закључак број 04-26-3-030-30-II/16 (босански језик)	18
				Закључак број 04-26-3-030-30-II/16 (хрватски језик)	19
			УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ		
			539	Одлука број АП 382/17 (српски језик)	20
				Одлука број АП 382/17 (босански језик)	26
				Одлука број АП 382/17 (хрватски језик)	30

Издавач: Овлаштена служба Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Трг БиХ 1, Сарајево - За издавача: секретар Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине Бојан Нинковић - Припрема и дистрибуција: ЈП НИО Службени лист БиХ Сарајево, Џемала Биједића 39/III - Директор: Драган Прусина - Телефони: Централна: 722-030 - Директор: 722-061 - Претплата: 722-054, факс: 722-071 - Огласни одјел: 722-049, 722-050, факс: 722-074 - Служба за правне и опште послове: 722-051 - Рачуноводство: 722-044, 722-046 - Комерцијала: 722-042 - Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши УНАПРИЈЕД у корист рачуна: UNICREDIT BANK д.д. 338-320-22000052-11, ВАКУФСКА БАНКА д.д. Сарајево 160-200-00005746-51, НУРО-ALPE-ADRIA-BANK А.Д. Бања Лука, филијала Брчко 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK д.д. БиХ Сарајево 161-000- 00071700-57 - Штампа: ГИК "ОКО" д. д. Сарајево - За штампарију: Мевлудин Хамзић - Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од изласка гласила.

"Службени гласник БиХ" је уписан у евиденцију јавних гласила под редним бројем 731. Упис у судски регистар код Кантоналног суда у Сарајеву, број УФ/1 - 2168/97 од 10.07.1997. године. - Идентификацијски број 4200226120002. - Порезни број 01071019. - ПДВ број 200226120002. Молимо претплатнике да обавезно доставе свој ПДВ број ради издавања пореске фактуре. Претплата за I полугодиште 2017. за "Службени гласник БиХ" и "Међународне уговоре" 120,00 КМ, "Службене новине Федерације БиХ" 110,00 КМ.

Web издање: <http://www.sluzbenilist.ba> - годишња претплата 200,00 КМ